

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe un an . 12 Cor.
Pe o lună . 2 Cor.

Nrul de Duminică

Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminia-
trație
Mulțumite publice și Loc de
schis costă fiecare șir 20 fil
Manuscrisurile nu se ma-
polază
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Khuen și Schäffle.

Nu în mod întâmplător numai, contele Tisza a citat în ultimul său discurs remarcabil, ținut în casa magnaților, pe profesorul și fostul ministru austriac Schäffle. Încă contele Iuliu Andrássy bătrânul a fost mai mult decât un adversar al acestui bărbat de stat contemporan. Și contele Beust, plâsmuitorul »genial« al ideii dualiste, a săpat cu întregul aparat al intrigilor diplomatice pe acest profesor, care intrase în grațiile împăratului.

Dr. Adalbert Schäffle, profesor de economie politică la universitatea din Viena, se ocupase cu totadinsul încă înainte de a veni la Viena cu probleme sociale-politice. Ca redactor la ziarul »Schwäbischer Merkur«, ca profesor universitar la Tübingen, ca deputat în camera din Württemberg și în parlamentul vamal el avuse largă ocaziune de studii și stringerea unor bogate experiențe practice în aceasta direcție. Schäffle era convins că votul universal nu se va opr. la frontierele Austriei și în curind va trebui să i-se deschidă porțile și la noi. De altă parte el vedea în votul universal mijlocul cel mai cu efect pentru restabilirea echilibrului între popoarele imperiului și pentru garantarea potestății imperiale în afară. Împăratul a ordonat ca profesorul Schäffle să se prezinte la burgul imperial pentru a-și desfășura înaintea sa vederile. În această audiență — era în 24 Octombrie 1870 — eruditul profesor a clarificat la stăruința împăratului și raporturile Co-

roanei cu Ungaria. Primejdia unei preponderanțe ungurești, creată prin tranșacțiunea dela 1867 — zicea Schäffle împăratului în aceasta parte a expunerii sale — nu se poate nega. Este și de temut că în curind se va manifesta în Ungaria oprimarea celorlalte naționalități în paguba forței militare austriace și »supt sila contra coroanei«. Dacă în țările cislaitane se va realiza în mod sincer principiul egalei îndreptățiri și se va restabili pacea între popoare, »Ungurii vor fi siliți să renunțe și ei la violentarea transilvănenilor, slovacilor, croaților și românilor, eăci altcum ei se expun primejdiilor a vedea surpându-se la prima adiere a votului universal — a cărui sosire nici într'un chip nu poate fi împiedecată — întreaga construcție fragilă și măiestrită a supremației lor.«

Schäffle concludă că fiind împedecată preponderanța Ungariei și oprimarea națiunilor punctul de gravitațiune al imperiului nu va fi la Pesta, împăratul va rămânea centrul potestății tuturor grupurilor de țări, monarhia va rămâne cel întru și în afară, coroana își va împlini și în afară misiunea sa orientală fără risca de a fi asvârlită prin aventuri ungurești sau polone în conflicte sângeroase.

Expunerile aceste, motivate pe larg, au făcut asupra împăratului o adâncă impresie, așa că trei zile după audiență profesorul Schäffle a fost însărcinat a forma împreună cu contele Hohenwart ministeriul. Acest guvern nu s'a dovedit trainic, fiindcă a fost

săpat din toate părțile și mai ales din partea ungurească.

Dar ceia ce ne preocupă pe noi astăzi este că toate prevederile profesorului Schäffle s'au împlinit în tocmai în decursul celor 40 de ani câți au trecut de atunci. Preponderanța Ungariei, oprimarea popoarelor ne-ungurești, sleirea forței militare, conflictele aspre cu coroana — nu sânt ele astăzi toate realitate? Și construcția fragilă și măiestrită (»das künstliche kartenhaus«) a egemoniei ungurești este în ființă, așa precum a prevăzut-o Schäffle la 1870. Și »adierea« votului universal o simțim.

Ne găsim pe calea desemnată de acel bărbat de stat în audiența sa, și anume mânați de împăratul însuși, care a deschis votului universal porțile imperiului. Din numeroasele semne de încredere, cu care a distins împăratul ministerial Hohenwart-Schäffle resuță neîndoios că încă acum 40 de ani coroana își însușise vederile pe care le vedem astăzi pe cale a se realiza. Ea era convinsă să desprecie adevărul cuprins în expunerile profesorului Schäffle. Când în audiența a doua a lui Schäffle, trei zile după prima, împăratul a însărcinat pe Schäffle cu formarea ministeriului, acesta a crezut a sfătui pe împărat la o amânare a schimbării în sistemului de guvernare. Majestatea Sa n'a acceptat acest sfat și i-a zis cuvintele memorabile: »Nu mai pot stărui ca să spun minciuni contra popoarelor mele?« În textul original: »Ich kann nicht länger gegen meine Völker lügen!«

În fața acestor fapte istorice, stabilite prin

Viața literară.

De Il. Chendi.

Scriitorii și problemele sociale. — O manifestație cu isbândă a scriitorilor. — Un critic grosolan și zăpăcit. — Casa scriitorilor. — Carte nouă.

Efectele minunate ale »proprietății săvârșite între scriitorii, în vederea unei cooperări comune, pornesc a se simți. Cu toate că aproape toți scriitorii mai în vârstă, sceptici cum sânt, s'au ținut cu o îndârjire vrednică de o cauză mai bună, la o parte și n'au voit să intre în societatea întemeiată astă toamnă, rădăurile tinerilor s'au strâns binișor, numele societății a devenit simpatic și orice pas al ei este întâmpinat de public cu multă atenție. În consecință societatea s'a așternut pe lucru, urmărind problemele cari o ating și intervenind cu autoritatea sa acolo unde se cuvine.

Sânt moravuri triste uneori și în literatură, pe cari scriitorul isolat, chiar când este o personalitate puternică, nu le poate îndrepta. Sânt probleme culturale, pe cari un singular individ le poate cu greu limpezi, sau populariza. Intervenind însă o societate, cu autoritatea ei colectivă, sorții de isbândă sânt totdeauna mai asigurați.

Problemele sociale ce se ivesc neconținut în viața publică, sânt așa de varii și nimeni nu este mai chemat de a le urmări, a le înțelege și a lua o atitudine față de ele ca scriitorii. Din acest punct de vedere credem că a fost o faptă bună manifestarea recentă a societății în cunoscuta afacere cu »Noua Revistă Română«.

În numita revistă un scriitor evreu s'a legat de întreaga producție literară a generației de astăzi, căuând s'o bagatelizeze în mod cinic. Rândurile acele revoltătoare au ridicat un val de indignare. Scriitorii s'au întrunit la societate, au dat convenita lecție îndrăznețului evreu și ocrotitorului său și au ridicat cazul acesta la importanța unui principiu. Poate fi în drept un străin să insulte silințele unei generații de talent? Poți să tolerezi, ca indivizi fără chemare și cu totul străini de sufletul nostru, de idealurile noastre, să se amestece în felul nostru de a ne face literatura și de a ne plăzui viitorul nostru cultural? La toate aceste scriitorii cei tineri s'au dat un răspuns categoric și s'au stabilit o platformă definită pentru viitor: cultura românească s'o facă românii și orice amestec străin să fie respins cu energie.

Că societatea scriitorilor a ajuns la acest rezultat, îl face desigur onoare. Pericolul intelectualismului evreesc e destul de mare și-l cunoaștem bine mai ales noi, aceștia din Ungaria, cari vedem zilnic influența corosivă a publiciștilor evrei asupra rasei maghiare. Ori câte motive umanitare s'ar invoca, ori câtă sofisterie ar face oamenii de talia dlui Motru, cari propagă asimilarea și toleranța, curentul acesta pentru păstrarea intactă a caracterului românesc în frământările noastre culturale se va menține cu demnitate.

Și e curios, că ori cât de convingător ar fi pentru ori cine acest principiu și ori cât de meritos ar fi pentru o societate literară ca să-l adopte, se gândesc indivizi cari încearcă să se pună de-a curmezișul. Vine, mă rog, un cap grosolan ca al lui Mihalache Dragomirescu și caută

să se facă buturugă în calea societății. Sânt câteva luni de când bărfelile lui nu mai încetează și toate scrise în stilul cel mai bătăran de pe lume și cu bănuțelile cele mai urâte. Firește că efectul e nul, de oarece acest domn nu are nici o trecere în ochii oamenilor serioși. Este însă totuși extraordinar să se găsească un individ, — care întâmplător se învârtă și el printre scriitorii și pe care capricioasa soartă l'a așezat chiar într'un scaun universitar — ca să urle mereu în spre casa scriitorilor...

Dar până ce urlă el, caravana trece. Societatea își vede așa de bine de trebile ei, încât a reușit să se instaleze în casele ei. Zilele aceste a fost mare sărbătoare în lumea scriitorilor. S'a inaugurat localul în mod solemn, în prezența unui număr de 30—40 de publiciști. Când președintele, d. Sadoveanu, spunea că de când există literatura românească acesta este întâiul cas, că scriitorii se adună în casa lor și în numele unor idealuri comune, s'a creat în sală o adevărată atmosferă de satisfacție. Este aceasta în adevăr un mare succes, rămâne numai ca în această casă să se mențină totdeauna acest spirit de frăție și de înțelegere cu care s'a inaugurat.

Am vorbit alurea pe larg despre o carte apărută de curând la București, dar nu mă pot ține să nu atrag și aici, mai pe scurt, atenția asupra ei. E vorba de volumul de versuri, tipărit cu un rar gust estetic, *Luminișuri*, de Artur Stavri.

La noi dl Stavri nu este cunoscut aproape de loc. Pe vremuri, când controlul critic era mai re-

însuși Schöffle în memoriile sale (Aus meinem Leben, Berlin 1905) și celor petrecute în fața noastră a tuturor în decursul celor din urmă ani, mai poate fi cineva la îndoielă despre misiunea contelui Khuen? Nu trebuie să vedem în acest trimis al împăratului pe bărbatul chemat a îndeplini programul lui Schöffle în ceea ce privește Ungaria? Dacă împăratul încă acum 40 ani s'a angajat pentru acest program câte experiențe amare, câte dovezi despre temeinicia lui nu va fi cules în acest lung period? Inzadar se svârcolește contele Tisza, în zadar se supără contele Andrassy, în zadar se avântă burghezul Justh, preponderanța Ungariei este recunoscută ca o primejdie și trebuie înlăturată; oprimarea popoarelor slăbește forța militară a imperiului și nu mai poate fi îngăduită; conflictele cu coroana trebuie și ele să înceteze, fiindcă sânt păgubitoare pentru țară. Impăratul consideră ca o datorie sfântă a sa a da Coroanei potestatea și splendoarea cuvenită în interesul țării interne și externe a imperiului. Contele Khuen nu este decât exponentul Coroanei, și nimic nu poate el să facă decât ceea ce se potrivește cu interesele mari ale dinastiei și ale imperiului.

Dacă totuș ar face ceva ce nu s'ar potrivea cu aceste interese, știe el foarte bine ce soartă îl așteaptă. Profesorul Schöffle a zis că ungrii au să aleagă între două: sau că renunță de bună voie la politica lor de violentare în fața împăciurii popoarelor din Austria, sau că riscă ca clădirea lor fragilă și măestrită să se surpe la prima adiere a votului universal. Ca oameni nechibzuți ei au ales pe a doua și cred că prin șiretlicuri, votul universal poate fi primit la frontiera Ungariei. Pentru glasul poporului ei sânt surzi, pentru hotărîrea împăratului, luată încă acum 40 de ani, ei sânt orbi. Ar fi primit împăratul pe fiul lui Ludovic Kossuth, dacă acesta nu venea cu contractul iscălit în buzunar, că va realiza votul universal? Șiretenia — pentru a nu folosi alt cuvânt — de a nu respecta

acel contract iscălit, va fi dispus pe împăratul, care demult era hotărît să fie sincer față cu popoarele sale, contra votului universal? Jertfele continue, ce acest părinte adevărat al popoarelor sale le-au adus oligarhiei ungurești, între care jertfe nu cea mai mică va fi fost a avea pe Francisc Kossuth de sfetnic al său, vor fi fost aduse toate înzadar? Vor fi fost numai, ca acum după 40 ani de amărăciuni și dureri sufletești, împăratul să se mlădieze astăzi după contele Tisza?

În tradiția populară s'a format legendă că cursul nou în politica ungară este a se atribui îndeosebi înriurii principelui moștenitor, cu toate că este știut că în toate statele monarhice principii moștenitori nu li-se îngăduie a manifesta supt nici un fel de formă altă politică decât aceea susținută de capul statului. Noi credem că legenda formată la noi nu are a bază reală.

Audiențele principelui moștenitor la împărat în momente hotărîtoare pentru politica ungurească trebuie interpretate din contră în sensul că împăratul dorește asigurarea îndeplinirii hotărîrilor sale și peste marginile vieții sale lumești. O acțiune, care se desfășură supt ochii noștri cu atâta cumpănire, cu atâta precauțiune, cu atâta tact, și în acelaș timp cu atâta energie și atâta consecvență pentru perioade lungi; o acțiune pentru care se angajează întreaga dinastie nu poate să producă în noi impresia unei încercări trecătoare, nici că ea ar putea fi asvârlită vogașele ei prin șiretlicuri. Politiciani. Ea poate fi oprită mai lungi sau mai scurte, dar nu se silită să facă cercuri de incunjur, în loc să se miște pe calea oabla, dar ea are să ajungă negreșit la țintă. În viața popoarelor și a imperiilor 40 de ani sânt o clipă.

Noi românii, cari avem o credință tare într'un viitor mai bun, trebuie să ne deprindem ochiul a vedea lucrurile așa cum sânt și nu după cum ni-le înfățișează dușmanii noștri ce ne înconjoară; trebuie să distingem bine și să calculăm cu greutatele mari și multe, ce se pun chiar și în calea monarhilor, pentru realizarea binelui și a dreptății. Teama de a fi înșelați și păcăliți este un rău sfătuitor, care ne face să șovăim, și nu ne îngăduie să pășim înainte cu hotărîrea indispensabilă. Dacă ne dăm bine seamă de situațiune ușor vom cunoaște, că este peste putință a fi înșelați sau păcăliți.

Noi nu cerem nimic pentru noi și ceea ce cerem, cerem pentru toți. Aceia, cari ar voi doar să ne înșele și să ne păcălească, s'ar înșela și păcăli pe ei însuși. Increderea nu poate merge alături cu teama. Programul lui Schöffle, acceptat acum 40 ani de împăratul, și urmărit cu consecvență până astăzi, ne este o garanție că guvernul nu înseamnă decât o fază în realizarea acelui program.

Candidatura d-lui Goldiș. Ziarul »Aradi Közlöny« aduce în numărul său de ieri știrea că d. Vasile Goldiș, deputatul Radnei, cu ocazia ultimei congregații, ar fi intrat la oarecari învoielă, cu un domn Tagányi Sándor, privitor la cercul său, în urma cărora d-sa va renunța de a mai candida pe viitor în Radna și își va pune candidatura în Chișineu.

N'am vorbit cu d. Goldiș, care se află de vre-o câteva zile în Budapesta la ședințele comitetului național, dar cunoaștem foarte bine intențiile d-sale și și mai bine refracțiunea d-sale de a sta măcar de vorbă cu oricine în aceasta chestie, încât și până ce va sosi d-sa acasă, dăm cu toată hotărîrea cea mai categorică desmințire acestei apucături electorale, care, regretăm, că a găsit loc tocmai în »Aradi Közlöny« ?

Alegătorii valahi. credincioși. Cel mai mare scriitor în viață a ungrilor, Coloman Mikszáth, un neîntrecut povestaș plin de spirit și umor, își povestește, într'un ziar din Budapesta, impresiile despre primirea caldă ce i s'a făcut în noul club guvernamental... căci Mikszáth e deputat de aproape 25 de ani, ales la Fágăraș.

Membrii al partidului liberal de odinioară, după înfrângerea acestuia — membru al partidului constituțional, iar acum iarăși membru al partidului guvernamental, — ales întotdeauna cu voturi românești.

»După înfrângerea partidului liberal m'au părșit și pe mine alegătorii mei ungrii... Sărmanii credeau că sânt ungrii mai buni decât mine. Alegătorii valahi însă mi au rămas credincioși. De ce m'ar fi și părșit? Ei au fost doară singurii cărora nu le-am făcut nici un bine. Și fiindcă acești alegători au fost în majoritate, am ajuns din nou deputat...«

Alegătorii valahi i-au rămas credincioși marelui scriitor, care poate numai lor nu le-a făcut nici un bine, nici un serviciu...

Înțelegeți ironia mușcătoare? Proști dar mulți, nebăgați în seamă și cu toate aceste credincioși...

Prefecți demisionați. »Monitorul oficial« publică primirea demisiei următorilor prefecți: Géza Lippay (Győr), contele Béla Vas (Solnoc-Dobâca), Dr. Ștefan Bezeredy (Vas), Anton Spilka (Hodmezövásárhely), Gheorghe Nehrebeczky (orașele Panciova și Vârșet).

Situația în Austria. Tratatul dintre guvern și uniunea slavă s'au sfârșit să se fi putut ajunge la o înțelegere și, prin urmare, reconstruirea cabinetului deocamdată e exclusă.

Prim-ministrul Bienerth încearcă acum să obțină concursul partidelor slave pentru stabilirea unui program de muncă parlamentară, hotărît de a nu începe tratative cu privire la reconstruirea cabinetului decât după ce va fi primit garanții serioase că nu se vor pune piedeci în calea debaterilor parlamentare.

Deocamdată, parlamentul va lua în discuție proiectul de lege despre contingentul recruțiilor.

dus ca astăzi, erau mulți scriitorii trecuți cu vederea și nu străbăteau granițele. D. Stavri de felul lui a fost un poet retras mai mult la țară, în fundul Moldovei. Fire blajină și modestă, n'a fost niciodată printre cel imbulzitori și versurile lui erau gustate mai mult în cercurile intelectuale. O singură dată a căutat să iasă mai la iveală, când, cu d. Al. Hodoș, a scos revista atât de interesantă »Pagini literare«, dar această publicațiune a încetat destul de repede și poetul a scris de-atunci încoace destul de rar, așa că nu e mirare dacă se vorbește așa de puțin despre dânsul.

D. Stavri publică versuri cam de la 1888 încoace. Întâiul volum i a eșit la 1894 supt titlul »Poezii«. A mai tipărit volumele »De de mult« (1897) »Pe-acelaș drum« și »Câteva clipe«. Din toate aceste a făcut acum o selecție și a mai adăugat o serie de inedite, scoțând volumul »Luminisurle«.

Sânt multe și netăgăduite frumusețile lirice în acest volum. Iubitorii de idile, de dragoste bucolică, de pasteluri reușite și mai cu seamă de forme frumoase și eleganță stilistică au ce găsi în »Luminisurle« d-lui Stavri.

.. Cine vorește ..
să cumpere

Încălțăminte Sătmar — (Szatmár),

fabricate în țară într'adevăr fine,
comode, elegante și durabile
aceia să cumpere cu încredere la

IOAN VUIA

- - Deák-tér - -
(In casa lui Keresztes András),

care ține în magazinul său de ghetete bogat asortat numai ghetete și ciobote pregătute în țară din piele fină veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în privința execuțiunii drăgălașe sunt neîntrecute.

La dorință se pregătesc tot felul de ghetete și ciobote după măsură.

Convocarea conferinței naționale.

Conferința comitetului partidului național.

— Dela corespondentul nostru. —

Budapesta, 21 Februarie.

Consfătuirea comitetului național și a deputaților naționali care a avut loc ieri, Duminică, și azi supt președinția dlui *Gheorghe Pop de Băsești*, președintele partidului, s'a încheiat azi după-amiază.

Au luat parte la această consfătuire următorii: *Gheorghe Pop de Băsești*, *Vasile Lucaciu*, *Nicolae Oncu*, *Ștefan C. Pop*, *Iuliu Maniu*, *Vasile Goldiș*, *Izidor Popp*, *Gheorghe Popovici*, *Valer Branisce*, *Aurel Vlad*, *Alexandru Vaida-Voevod*, *Teodor Mihali*, *Victor Onișor*, *Liviu Leményi* și *Nicolae Ivan*.

Despre rezultatul acestei consfătuiri s'a dat următorul comunicat:

»Comitetul partidului național român întrunit în ședință plenară la Budapesta supt președinția dlui *G. Pop de Băsești* în 20 Februarie nouă, a luat cu aprobare la cunoștință activitatea clubului parlamentar și îndeosebi a aprobat raportul dlui *Dr. T. Mihali* făcut în calitate de președinte al acestui club, acceptând întru toate demersurile sale strâns legate de actuala criză politică.

Comitetul, apreciând greutatea situației politice create prin tendințele ostile năzuinței de a democratiza instituțiile politice ale acestui țări, a decis continuarea fără preget a luptei pentru înfrățirea principiilor democratice depuse în programul național, ținând cont de activitatea altor factori politici stăruiți pentru aceleași tendințe de democratizare. A insistat asupra necesității de a menține deplină solidaritatea întreg poporului românesc din Ungaria. Această solidaritate nu poate fi conturbată prin acțiunea arivistă a unor indivizi cari, disconsiderând marile interese ale neamului românesc, în aceste zile decizive au intrat în tratative clandestine cu persoane politice străine de organizația noastră. Comitetul condamnă cu toată fermitatea activitatea acestora, cari, fără imputernicire de la partid, neținând seamă de exigențele politice ale poporului român, s'au oferit pe răspunderea proprie, provocând prin aceasta o confuzie aptă a zădărnici orice lucrare favorabilă cauzei.

Comitetul național în vederea disolvării iminente a camerei a decis convocarea la Sibiu a conferinței electorale, a cărei termen precis se va fixa în momentul când dizolvarea camerei va fi fapt împlinit.

Pentru pregătirea acestei conferințe precum și pentru întreprinderea tuturor demersurilor necesare în fața alegerilor dietale a emis din sinul său o comisie de 10 membrii care fără amânare va intra în acțiune, având membrii partidului național român să se conformeze și până la întrunirea conferinței electorale întrutoate dispozițiilor acestei comisii.

Comitetul a decis a intra în luptă electorală în toate cercurile electorale locuite de români și a încredințat pe președintele Clubului parlamentar să continue tratativele începute, în scopul reușitei bune a campaniei electorale.

Noua situație creată aromânilor.

București, 7/20 Februarie.

Numirea dlui *G. Ionescu* ca șef al chestiunii macedo române la ministerul afacerilor străine, se pune în legătură cu aplicarea unei serii de reforme pe care guvernul țării au dorit de mult să le inaugureze în Macedonia. Faptul este îmbucurător întrucât relaxarea continuă a organizației școlare — asemănătoare stării nervilor unei persoane bolnave — devenise periculoasă în ultimul timp. Starea morală deplorabilă a institutorilor a dat efecte funeste pentru mersul chestiunii naționale în genere.

Am fost cel dintâi după greci — cari au exercitat o influență culturală de secole — cari am ridicat steagul culturii naționale în Balcani.

Bulgarii nu existau pe atunci ca neam, când Institutul *Atanasescu* a deschis cea dintâi școală aromânească la Târnova. Dar dela 1880 încoace niște tineri entuziaști dintre bulgari s'au înjugat ca educatori al poporului și printr'o cultură de două decenii au reușit să ridice neamul lor la înălțimea conștiinței naționale pe care nu o avea până atunci.

Cel cari erau mai înainte baljocura popoarelor balcanice au ajuns printr'o cultură frumoasă să ridice steagul revoluției dela 1903 în contra partenerilor *Osmanlii*, și să fie zdruncinătorii tiraniei lui *Abdul Hamid* și premergătorii renașterii imperiului otoman. Și aceasta a fost opera institutorilor bulgarilor modești și entuziaști.

»Cei dintâi chemați au rămas cei din urmă«. Dureroasele cuvinte ale evangheliei își găsesc deplină aplicare și la noi.

Tirania lui *Apostol Margarit* — de altfel un distins patriot — a avut efecte funeste. Inspectorii singuri în legătură cu ministrul din București, lucrau ca satrapi în chestiunea națională, puneau și numeau pe cine le plăcea, fără ca cineva să se poată plânge în contra lor.

Centralizarea chestiunii naționale a aromânilor însămnă un mare progres. Institutorii nu vor mai fi la discreția inspectorilor — întotdeauna necorespunzătorii postului pe care îl ocupau.

Trimeterea elementelor tinere și cu cultură în Macedonia inaugurează o eră nouă. Favorizismul va fi înlăturat și un nou câmp de activitate se va deschide pentru cei meritoși și iubitori de neam ca să binemeriteze de el — ad majorem Dei gloriam. *Un macedonean.*

Sășii și politica noului guvern.

În fața schimbărilor politice din ultimul timp nu este lipsită de interes curiozitatea noastră, de a ști care va fi ținta vecinilor noștri sași față cu activitatea ce va desfășura o nou guvern.

O ținută demnă a sașilor ar putea să ne fie chiar de folos, prin faptul, că s'ar asocia la grupul de luptători naționaliști noi forțe, cari deși neînsemnate ca număr, ar putea fi pentru legitimitatea luptelor noastre un câștig moral neîgăduit.

Oportunismul de până acum al vecinilor noștri a avut nu atât pentru ei, cât mai ales pentru noi efectul cel mai defesabil.

Alipiarea lor pe lângă decedata coaliție, dușmanul declarat, cel mai înverșunat al naționalităților din Ungaria n'a putut decât să împlante în mâna guvernului o armă de atac vehementă împotriva noastră, cari nu puteam sprijini o acțiune dăunătoare intereselor noastre vitale, intereselor monarhiei chiar, și dăunătoare coroanei *habsburgice*.

Sășii au fost, cari prin încrederea acordată guvernului trecut au aruncat oareșicum o umbră de bănuială asupra atitudinii noastre și n'au lăsat să triumfe justețele noastre pretenții.

Întru cât îi privește pe ei, ținuta lor politică nu l-a putut păgubi. Poziția etnografică, situația lor materială, gospodăria cuminte ce o exercită în tot locul, sânt cele mai rezistente paveze, de care înzadar se izbesc orice intenții dușmănoase ale guvernului.

Dispun apoi de câteva orașe în care au căutat să și păstreze dacă nu să sporiască, o majoritate numerică și o supremație economică și industrială, care i pune la adăpost de orice griji și persecuții.

De aceea oportunismul sașilor dacă n'a fost păgubitor pentru ei în special, a avut urmări cu atât mai dezastruoase pentru ideea apărării naționale a tuturor neamurilor nemaghiare din această țară, ideie, care trebuie să cuprindă în ea o unitate de acțiune.

Separatismul lor a fost condamnat de toți cunoșcătorii stărilor triste din Ungaria și publicistul sas *Lutz Korodi*, care pe vremuri a luat însuși parte activă la luptele noastre, l-a înfierat în diferite articole.

Schimbările politice din timpul din urmă au adus pe sași la o nouă răspântie.

Cu cine vom fi în viitor? se întreabă ei.

Această întrebare pare a și primi răspunsul într'un articol recent al lui *Sieb. Deutsches Tageblatt*, intitulat *Contele Khuen Hédervary și chestia naționalităților*.

Zic pare, pentru că nimic precis nu reiese din declarațiile făcute cu multă rezervă și precauțiune.

În partea introductivă a articolului autorul se ocupă cu audiența dlui *Dr. Mihali* la ministrul președinte *Khuen*, cu prilejul căreia acesta s'ar fi exprimat în mod foarte avantajos asupra intențiilor ce le are față de noi și trage concluzia, că într'adevăr primul-ministru este de bună credință față cu naționalitățile.

Cu toate acestea sașii sânt sceptici (De când? N. R.) și vorbele primului-ministru n'au darul de a produce iluzii în sânul poporului sășesc.

»Îndoiala aceasta — zice *S. D. T.* — se întemeiază pe faptul, că conducerea politicii de naționalități în Ungaria depinde în foarte mică măsură de vederile personale, de felul personal de gândire ori de buna ori reaua voință a celui ce e chemat în fruntea guvernului. Politica de naționalități a oricărui guvern unguresc este condiționată în prima linie de diferite puncte de vedere, create de situația politică și națională a unghurimeii, pe care nici un băbat de stat ungar, aibă el puterea și influența unui *Bismark*, nu o poate trece cu vederea.

De aceea nouă, nemaghiarilor ni-se creiază o strălucitoare care jecnește sentimentele noastre și contra căreia avem dreptul (Nu și datorința? N. R.) să luptăm, fără însă a respinge un compromis convenabil, menit să ne ușureze situația.

Iată deci, că sașii sânt gata să aștepte și de astă dată solia guvernului cu propuneri de pace și cu asigurări de aceeaș natură, care își au deplinul înțeles în banala expresie nemaghiară:

»Leben und leben lassen!«

Nu caută ei o concurență cu celelalte naționalități din țară, cu care au interese comune, nu și bat ei capul cu planul unei acțiuni viitoare; nu doresc ei ca guvernul să-și normeze lucrările sale după necesitățile popoarelor după cum este și natural, iar nu invers, ei sânt gata să întindă mâna de pace la cel dintâi cuvânt, care le-ar aduce o cât de nehotărâtă asigurare de liniște.

Aserțiunea noastră este legitimată și de rezerva pe care sașii au păstrat-o până în prezent față de actualul guvern, și care-și are explicația în încheierea articolului amintit din *S. D. T.*

»Întrucât ne privește în special pe noi sașii — sfârșește autorul — bunele intenții ale contelei *Khuen* cu greu ne pot aduce o schimbare esențială. Validitatea noastră politică și succesele relative ce ni le-ar oferi, depinde de mărimea cotei, ce vom avea o în viitorul partid guvernamental, în cazul când am intra în el.

Oportunismul viitor al sașilor își are deci explicația deplină în rezerva aceasta. Ei așteaptă mai întâi să vadă dincotro bate vântul pentru a și putea regula pânzele.

Este o acțiune precară aceasta, care însă nu le poate face onoare, dată fiind necesitatea unei concurențe a tuturor popoarelor nemaghiare din țară împotriva unui dușman comun fie-el decla-

rat, fie și numai presupus, cum este de pildă guvernul actual.

Cu felul acesta de gândire al sașilor și cu înmăntarea lor politică ne am obișnuit de mult și va trebui să avem și pentru viitor aceeași părere, din moment ce sașii văd în noi românii un element cu mult mai periculos pentru viața lor internă decât orice legi de asuprire; ei ne consideră drept o vecinătate periculoasă, cu tendințe de expansiune păgubitoare intereselor lor vitale.

Și vecinii noștri se înșală mult în credința lor, dovadă istoria de șapte secolii aproape, care nu i-a putut șterge din mijlocul românilor cu toată forța lor numerică relativ nefsemnată.

Oscilarea lor însă din brațele unui guvern în ale altuia și separatismul lor în chestii de interes comun cu noi, lată enorma greșală politică a sașilor, care ne face să nu respectăm în ei elementul bun, și dător de pilde, cum ar trebui să fie considerând cultura lor și starea lor materială.

Scrisori din București.

Inaugurarea localului societății scriitorilor români. — Dereptorii. — Asistența medicală la sate. — Conferință.

București, 7 Decembrie. Societatea scriitorilor români, în jurul căreia s'au grupat scriitorii tineri, și care s'a manifestat în chip atât de frumos atât prin diferitele-i șezători literare prin diferitele orașe, cât și când cu chestia evreului Porn, și-a inaugurat Vineri localul său din strada Academiei, Nr. 21.

La inaugurare au luat parte membrii comitetului, scriitorii aflători în București, precum un ales public bucureștean.

În discursul său de deschidere, dl Mihail Sadoveanu, președintele societății, a dat expresie bucuriei, pe care trebuie să o simtă orice om de literă, văzând că scriitorii noștri își au acum localul lor. Pentru prima oară scriitorii români au reușit să formeze o mare societate și indiferent de curentele literare, la cari aparțin, să-și aibă localul lor propriu, unde se pot întâlni, pot să se sfătuiască și să ia hotărâri în ce privește soarta lor proprie.

Este acum datoria tuturor scriitorilor să se grupeze în jurul acestei societăți, să-și strângă rîndurile și să lupte în contra celor, cari văd cu ochi răi întărirea societății. Același ideal trebuie să i însuflețiască pe toți.

După d. Sadoveanu, a luat cuvânt d. Emil Gîrleanu, secretarul societății, care, în raportul făcut asupra activității de până acum, a insistat asupra însemnătății șezătorilor literare și cu deosebire asupra excursiunii scriitorilor în Bucovina, excursiune care a produs în această înstrăinată provincie românească un adevărat entuziasm.

Au urmat apoi recitări și lecturi din diferiți autori tineri. Localul societății este deschis în fiecare zi dela orele 10 dimineața până la șase seara.

Unele ziare au adus în discuție chestia soartei soldaților dezertori, cari, după ce s'au refugiat în țări străine, doborâți de mizeria pe care o îndură, ar voi acum să se întoarcă iarăși în țară. De teama pedepsei ce-l așteaptă n'o fac însă aceasta. Mulți dintre aceștia se căesc de fapta lor necugetată de a fi părăsit oștirea și pământul țării, în care s'au născut. Din scrisorile, pe cari ei le trimet părinților lor se vede adâncă părere de rău pentru greșala făcută. Iată de pildă ce scrie părinților săi un dezertor fugit în Rusia, din regimentul 33 Tulcea:

»Spuneți și la dușmanii dușmanilor mei să nu facă ce am făcut eu. Mai bine să moară pe pământul țării lor, decât pe pământ străin, înconjurat de străini, cari n'au milă pentru dânșii. Eu am călcat în Rusia, dar nu m'am pierdut. Mi am pierdut tinerețile și văd c'am să mor aicea și n'o să mă mai întorc nici odată în țara mea. Și mi e dor de ea.

Supunând acestea la cunoștința ministrului de război, ziarele cer ca, în cazurile când există probe că dezertorii regretă fapta lor necugetată, să li se dea iertare și să li se spună că pot să se întoarcă la căminul părintesc, unde pocăiți acum ar putea fi de folos celor din jurul lor, și poate ar deveni niște cetățeni cinștiți.

Căci cu deosebire acei dezertori, cari din diferite cauze au fugit în Rusia, au de suferit foarte multe. Mulți dintre aceștia — cu deosebire lipovenii din Tulcea, cari au fugit de multe ori ademniți de vorbele frumoase ale cutărui pravoslavnic — au ajuns, arestați fiind ca vagabonzi, în beciurile poliției din Odesa, Chișinău, Izmail și alte orașe din Basarabia, unde sânt tratați mizerabil. O iertare a pedepsei tuturor acestora ar contribui mult la ușurarea durerilor familiei lor și la întărirea dragostei lor către țară. Și credem că această iertare va veni.

Cu toată excelenta organizare a serviciului sanitar, satele mai răzlețite de centrele capitalelor de județe, precum și cătunele izolate sufăr mult și astăzi în cazuri de epidemii. De aceea efortia spitalelor din București a luat hotărârea ca acolo unde nu există spitale, la cari să alerge sătenii în cazuri de boală, să vină ea în ajutorul asistenței medicale.

În bugetul viitor direcția efortiei spitalelor a prevăzut un fond, din care să se cumpere medicamente, cari să se împartă gratuit țăranilor de pe moșiile acestei efortii, precum și celor din împrejurimile acestor moșii. În schimbul sumei de 100 de lei, pe cari li vor plăti comunele, vor avea toate medicamentele necesare. Jertfa adusă de efortie în scopul ajutorării asistenței sanitare este destul de mare, având în vedere că prețul acestor medicamente este de cinci și adeseori de zece ori mai mare decât acela cu care-l primesc comunele.

La societatea femeilor române din București a vorbit aseară părintele T. Gibescu, despre rezistența ortodoxiei în veacurile trecute.

Conferențiarul a arătat încercările papilor dela Roma de a uni, după ruptura dela 1054, biserica din Orient cu cea din Apus, a arătat stăruințele depuse de unele sinoade spre a se face această împăcare. Dar cea ce a împiedecat reunirea bisericilor a fost nesinceritatea papilor, cari au avut în vedere în primul rând scopuri politice.

Românii au rezistat tuturor încercărilor de a se înstrăina dela legea lor. Rămânând credincioși învățăturilor strămoșești, ei au putut rezista, neîntimidându-se de terorizeri, și nefiind ispitiți de promisiuni. La sfârșit conferențiarul a făcut apel ca cei de față să lucreze pentru întărirea credinței strămoșești în masele poporului.

Correspondent.

Pregătiri de luptă.

— Situația politică. —

Arad, 21 Februarie.

Efectul adunării de constituire a partidului guvernamental se resimte deja în pulsația mai vie a agitațiunilor electorale în toată țara. Comitetele centrale ale partidelor au pus în mișcare întreg aparatul organizației lor pentru a prepara de cu vreme circumscipțiile, dar mai ales pentru a preveni trecerea partizanilor lor în tabăra guvernamentală, căci guvernul făgăduiește tuturor cari îl vor ajuta să izbândească revărsarea ca din cornul zeiței Pomona a tuturor bunătăților ce poate hărăzi puterea. Țara se umple cu încetul iarăși de sgomtu campaniei electorale și cine ar putea să cânte de pe scum epopea sbuciumată a luptelor cu teroarea și corupția ce nu se vor putea destrădăcina încă și cine ar putea să străbată de pe-acum perspectiva tulbură ce abia ni se deschide?

Partidul guvernamental și chestiunea națiunilor nemagiare.

Acum, după ce cunoaștem în întregime discursurile rostite Sâmbătă în adunarea de constituire a partidului guvernamental, trebuie să rectificăm informațiile noastre din numărul trecut și să spunem că da, contele Khuen, a atins în discursul său programatic și chestiunea națiunilor nemagiare.

Rezolvirea acestei chestiuni — a zis contele Khuen, vorbind de reforma administrativă ce se năvălește — sânt convins că va aduce cu sine cetatea multelor rele pe cari le vedem azi pe renul chestiunii de naționalitate și pe cel al politicii sociale.

Sântem datorii să ne îngrijim ca și cetățenii altă limbă al patriei să se simtă bine în patria aceasta, căci doar numai în colaborare cu ei vor putea să dezvoltăm atât de mult cât e necesar pentru a ne putea menține în mod demn locul ce trebuie să-l ocupăm în lupta de întrecere a națiunilor. Vom putea să facem un sfârșit și relele noastre sociale, dacă administrația își va face datoria și față cu cei ce pot pretinde această bază aceluia drept, pentru că își dau și ei la tributul lor de cetățeni și contribuie în același măsură la susținerea statului, — a căror exigență deci trebuie să fie satisfăcută și în cadrele serviciului administrativ.

Sântem apoi hotărâți să dăm, după putință, un curs liber activității și manifestării vieții naționale și, deci, în consecință, vom proceda întru cât se poate liberal în ce privește validitatea dreptului de întrunire și asociare.

Vom sluji interesele națiunii divizate în multe confesiuni, dacă vom cultiva și din partea noastră pacea confesională.

Vedem că în aceste declarații vagi și nelămurite se resfrânge totuși distinct doctrina falsă a »ideii de stat național ungueresc« și că întâlnim iarăși faimoasele expresii de rezervație mentală »după putință« și »întru cât se poate«. Contele Khuen se îmbrobodește în vâlul frazelor cari au acoperit și până la d-sa intențiile păcătoase ale guvernelor șovine. D-sa nu spune »națiuni nemaghiare«, nu spune nici măcar »naționalități nemaghiare«, ci »cetățeni de altă limbă« și »națiune divizată în mai multe confesiuni«. La lumina acestor definiții, parolele promisiuni ce face apar lipsite de orice valoare.

Spiritul ce călăuzește intențiile noului partid guvernamental capătă însă și mai mult relief în vorbirea contelui Tisza. Atîngând în trecut chestiunea națiunilor nemaghiare, întărziatul prooroc al vremilor feudale a zis adică:

Să vedem care a fost atitudinea agitatorilor naționaliști cu câțiva ani înainte și care este astăzi. Atunci, vre-o câțiva demagogi fără trecere propovăduiau tendințe naționaliste ultraiste, cetățenii patriotici nemaghiari însă au intrat cu multă energie în luptă pentru politica ce vestea adevărata unitate de stat ungueresc. Azi, ce privește chestiunea aceasta, trebuie să constatăm ori și cine că agitațiunea naționalistă face adevărate ravagii și că ea devine din ce în ce mai temerară.

Dacă ne gândim că contele Tisza e omul cel mai influent în partid și că popularitatea lui covârșește cu desăvârșire autoritatea contelui Khuen, în privința intențiilor ce se vor da pe față în activitatea partidului, a dispărut orice îndoială. Cu ideile sale ultrareacionare în chestiunea reformei electorale și cu fanatismul său de rasă, contele Tisza e în noul partid forța delatată care nu vor emana decât înrăurite dezastruoase. Trecutul contelui Tisza e de altfel un certificat prea grăitor, decât să ne fi putut schimba măcar pe-o clipă părerea ce ne-am făcut de mult despre el. Și, fatal, noua tovarășie politică va trebui să se desfacă, poate mai curînd decât prevestesc semnele, căci elementele cari o alcătuiesc nu vor putea să voiască niciodată și nu vor putea să înțeleagă niciodată ceea ce voiește monarhul...

Campania electorală.

Ziarele unguerești continuă să publice fel și fel de combinații cu privire la candidaturile pentru viitoarele alegeri. Deocamdată în-

registrăm informațiile relativ la cercurile electorale cari ne interesează și pe noi români.

Apelăm în acelaș timp la toți alegătorii români să nu se angajeze pentru nici un partid, fiindcă partidul național la vremea sa va publica lista candidaților naționaliști și datorită tuturor alegătorilor români e să sprijinească aceste candidaturi.

La Făget va candida împotriva lui Hajdu (kossuthist) avocatul din Arad Nemess Zsigmond (guvernamental).

La Caransebeș va candida împotriva lui Burdia (fost constituțional, azi guvernamental) avocatul Dr. Horváth József.

La Nădlac va candida fostul ministru de interne Kristóffy (guvernamental).

L. Cocota (Orczifalva) va candida împotriva lui Szivák Imre (fost const.) Blaskovics Ferencz.

La Cluj va candida contra baronului Wesselényi (indep.) ministrul de finanțe Lukács (gouv.)

La Huedin contra lui Tutsek (indep.) proprietarul Barsay Domokos (gouv.) sau avocatul Albrecht Lajos (gouv.)

La Cojocna contra lui Odí Gyula (kossuthist) Rónay Elemér (gouv.)

La Teaca va candida contele Teleki Ferencz (gouv.)

La Oheria va candida avocatul din Budapesta Hantos Elemér (gouv.)

In ce privește candidatura dlui Dr. Emil Babeș la Șiria, împotriva dlui Dr. St. C. Pop, am primit astăzi următoarea telegramă dela d. Babeș:

»Vă rog desminții știrea că voi candida la Sasca sau la Șiria și peste tot undeva față cu un candidat român. Știrea publicată de ziarul ungherești e minciună tendențioasă.

Pregătirile guvernului.

Budapesta, 21 Februarie. Localitățile clubului »Nemzeti Társaskör« au fost tixite și așezară de aderenții guvernului. Foștii membri ai partidului constituțional au apărut în număr deplin. Contele Khuen a stat și el până târziu la club, unde însă s'a întreținut numai cu contele Tisza. Ceilalți membri ai cabinetului au fost asemenea de lași.

Seara la orele 7 a avut loc ședința comisiei organizatoare, supt președinția contelui Csáky. S'au desbătut chestiuni de organizare, fiind ascultați mai mulți bărbați de încredere din provincie. Astăseară comisia organizatoare s'a întrunit din nou.

Ieri înainte de amiază contele Khuen a urmat la minister tratative cu viitorii prefeți.

Baronul Bánffy la Seghedin.

Budapesta, 21 Februarie. Ieri, Duminecă, și a trecut la Seghedin darea de seamă contelui Bánffy, îmblătind în mijlocul unei generale lipse de interes cunoscutele sale fraze »patriotice«, din cari însă n'a mai putut să scoată nici un grăunte. S'a declarat aderent al băncii autonome și al reformei electorale în spiritul ideii de »stat unitar ungheresc«. Tânguirile baronului Bánffy nu mai prind nici chiar la Seghedin și se prea poate să iasă bătut la alegeri.

Contele Khuen și Ladislau Lukács.

Budapesta, 21 Februarie. Azi înainte de amiază primul ministru a primit vizita ministrului de finanțe, Lukács, cu care s'a sfătuit îndelungat.

Pentru școala de fete din Arad.

Cam în aceeaș vreme când se dansa la nunta din Dezna, pentru școala de fete din Arad, la o altă nuntă aleasă, în Veneția inferioară, gingașa mireasă are inspirația să ceară acelaș tribut dela nuntașii cari vor să intre în hora ei, *hora miresei*. Exemplul este nu se poate mai frumos și dacă el s'ar urma, hora miresei, cu drept observă

trimițitorul banilor, ar putea să devie *hora culturai naționale*.

Iată contribuții dela nunta din Veneția inferioară:

Vasilie Goldiș	—	—	—	Cor. 10.—
Aurel Călnicean	—	—	—	» 10.—
Ioan Motoc	—	—	—	» 2.—
Emil Cioran	—	—	—	» 3.—
Valeriu Giurcoies	—	—	—	» 2.—
Mihail Ganea	—	—	—	» 4.—
Victor Pralea	—	—	—	» 2.—
Ioan Tulbure	—	—	—	» 3.—
Ioan Ludu	—	—	—	» 5.—
Ales. Munteanu	—	—	—	» 4.—
Traian Păcala	—	—	—	» 2.—
Gheorghe Comaniciu	—	—	—	» 2.—
Gheorghe Halmaghi	—	—	—	» 7.—
Matei Matei	—	—	—	» 1.—
Nic. Roșca	—	—	—	» 2.—
Nic. Aron	—	—	—	» 2.—
Adolf Schönberger	—	—	—	» 4.—
Octavian Comaniciu	—	—	—	» 1.—
Gheoghe Pop	—	—	—	» 4.—
Axente Moșoiu	—	—	—	» 3.—

Suma: Cor. 73.—

SERVICIUL TELEGRAFIC.

Situația în Grecia.

Berlin, 21 Februarie. Lui »Voss. Zeitung« i-se telegrafează din Atena că regele a rechemat pe moștenitorul tronului, pentru că are de gând să abdice în favorul lui încă în cursul acestei săptămâni, îndată ce parlamentul își va fi exprimat dorința de a se convoca o nouă cameră care să revizuiască constituția.

Atena, 21 Februarie. Ministrul-președinte Dragum's a declarat regelui că întoarcerea moștenitorului de tron poate să dea naștere la noi complicații grave. Ministrul a recomandat regelui să amâie sosirea moștenitorului de tron. Regele șovăiește, ținând mult să auză sfatul acestui fiu al său, dela care depinde rămânerea sau plecarea sa din țară.

Atena, 21 Februarie. Sânt temeri mari că în curând complicațiile vor lua caracter extrem de grav. Două tabere mari stau față în față, una, în frunte cu șefii partidelor politice și ofițerii de marină superiori, cari s'ar mulțumi cu convocarea unei noi camere sau a adunării naționale, și tabăra radicală, în frunte cu conducătorii Ligei militare, care cere convocarea unei adunări constituante.

Petersburg, 21 Februarie. Prințul Nicolae al Greciei a plecat din Petersburg foarte deprimat. În cercurile politice rusești situația e socotită ca foarte gravă. Soția prințului, fida mare ducelui Vladimir, a rămas în Rusia.

Anturajul prințului declară că n'a fost rechemat, ci a plecat de bună voie, pentru a fi în vremile aceste grele în apropierea părinților săi.

Prințul Nicolae a primit din partea Rusiei asigurări categorice că Rusia va apăra dinastia, fiindcă puterile protectoare cred că alungarea dinastiei va fi urmată de-o anarhie completă, primejdioasă pentru pacea Europei.

Paris, 21 Februarie. »New York Herald« e informat că ministrul-președinte grecesc a telegrafiat moștenitorului de tron să-și întrerupă călătoria, fiindcă întoarcerea lui în Grecia ar provoca complicații grave.

Paris, 21 Februarie. Moștenitorul de tron Constantin a sosit ieri la Brindisi, unde a sosit azi și prințul Nicolae. Unele cercuri afirmă că prințul moștenitor ar fi plecat azi noapte spre Corfu.

Atena, 21 Februarie. În cercurile politice se afirmă că ministrul-președinte a reușit să-l convingă pe Rege despre necesitatea de-a amâna sosirea prințului moștenitor, invocând motivul că primirea plină

de simpatie ce i-ar face prințului populația ar putea fi interpretată ca o demonstrație împotriva Ligei militare. Regele, înduplecat, a telegrafiat prințului moștenitor să-și amâie sosirea. Situația rămâne neschimbată.

Atena, 21 Februarie. Veniselos a declarat că e adevărat că e adversar al Regelui, care e vina pentru situația gravă de astăzi, dar criza se poate rezolvi și fără înlocuirea dinastiei, prin ridicarea pe tron a unui alt membru al familiei domniitoare.

Călătoria regelui bulgar la Petersburg.

Viena, 21 Februarie. Regina Eleonora a Bulgariei a sosit astăzi la Viena, însoțit de prim-ministrul Malinov și ministrul de externe Papricov, pentru a pleca de aici împreună cu regele Ferdinand la Petersburg.

Acestei călătorii i-se dă mare importanță politică, aducându-se în legătură cu trei chestiuni mari: apropierea austro-rusă, evenimentele din Grecia și situația bulgarilor din Macedonia.

Vizită reciprocă bulgaro-sârbă.

Belgrad, 21 Februarie. Ziarul »Politica« află, că în curând perechea regală bulgară va vizita oficial Belgradul. »Dnevni Rist« află, că între Belgrad, Petersburg și Sofia se urmează tratative pentru vizita simultană a prințului de coroană sârb și bulgar la Petersburg. În cercurile politice se crede, că vizita regelui Ferdinand la Petersburg se face de acord cu Serbia, având de scop ca să împiedice ca interesele sârbo bulgare să fie atinse prin o înțelegere austro-rusă. Apoi Ferdinand are misiunea, ca să sondeze terenul asupra vizitei regelui Petru.

Tratativele austro-ruse.

Viena, 21 Februarie. Tratativele austro-ruse par a lua curs favorabil. Se pare că stadiul pur-parleurilor s'a terminat. În curând va sosi momentul, când se va publica rezultatul. »N. Fr. Pr.« află că în zilele acestea Berchthold va avea audiență la țar.

Atentat împotriva unui prim-ministru.

Cairo, 21 Februarie. Prim-ministrul Butros pașa a fost împușcat de farmacistul naționalist Ibrahim Vardani din cauze politice. Victima a murit azi. Atentatorul a fost arestat.

Franța trimite ultimatum Marocului.

Paris, 21 Februarie. Franța va trimite probabil ch'ar mâine un ultimatum sultanului din Maroc cerând rezolvirea tuturor neînțelegerilor.

Se crede că sultanul va ceda.

Pinacoteca din Iași.

În timpul din urmă ziarele din România și după ele și cele jidovești ale noastre au făcut mare zgomot în jurul liniștitului muzeu de artă din Iași.

Mai târziu a ieșit la iveală că toată larma aceasta e neîntemeiată. Ziarele serioase din țară s'au și grăbit să dea cuvenita desmințire. La noi însă alarma trimbitată de jidani asupra furtului în valoare de un milion de lei (?) n'a fost retrătată, lăsând astfel o penibilă impresie asupra febului, cum se administrează un stabiliment de artă, merit să servească de model și îndemn pentru viitoarele generații artistice.

Actualul director al pinacotecei, d. Baldazare, a înaintat ziarului »Evenimentul« din Iași o desmințire a presupusului furt, în care arată cu documente, că e vorba numai de sustragerea a două tablouri mici și înlocuirea lor prin două copii, fapt însă care s'a constatat cu mulți ani înainte și

asupra căruia autoritățile au dresat atunci chiar cuvenitele procese verbale, pe care d. Baldazare le prezintă acum drept legitime.

Fiindcă e vorba de un institut de artă în felul căruia noi românii de pretutindeni dispunem abia de două-trei, cred că este în interesul cititorilor noștri de a schița obiectele mai de valoare ce se află într'insul.

Muzeul îl formează o clădire destul de drăguță ca arhitectură. Situată aproape de piața »Unirei«, în fața liceului național.

Din curtea spațioasă cu plantații exotice intri în anticamera împodobită cu diferite tablouri în stil bizantin și cu statuete, unele alegorice, altele simple fantazii. De aici pe o scară frumoasă urci în etaj, și la stânga dai în primul salon, în care se află expuse lucrările maestrilor celebri sau copii după originale, executate cu o deosebită artă.

Aici se găsesc câteva tablouri ale maestrului realist *Michel Angelo Caravaggio*, mort la 1609.

Pictorul spaniol al bătațiilor *Bourgignon* are un tablou reprezentând o valoare de peste 25 de mii de lei.

Giullio Romano elevul lui Raphael este de asemenea reprezentat.

Mai sânt apoi tablouri de ale *Angelicăi Kaufmann*, care a trăit în veacul al 18-lea, *Van Dyck*, celebrul reprezentant al școlii flamande.

Giovanni Barbieri mort la 1666, are o scenă din sf. Scriptură, Irodida. Un tablou original reprezentând pe Christos este opera celebrului pictor spaniol *Bart. Murillo*, mort la 1682.

Un contemporan al său *Cav. Liberi* mort în Veneția la 1687 are un tablou splendid executat reprezentând pe Iuditha la Olofern.

În salonul al doilea se află de asemenea o mulțime de tablouri atât de ale maestrilor vechi cât și moderni, în copii și originale.

Murillo are o schiță a Madonei, al cărei original se află în galeria de tablouri din Madrid.

Pictorul *Aman*, unul dintre cei mai talentați artiști ai României, are între altele un tablou reprezentând »Unirea«, Ștefan arcaș, Soli turcești la Tepeș Vodă etc.

Maestrul *Grigorescu*, *Baldazare*, *Soldănescu* mort la Iași 1899 sânt de asemenea reprezentați prin mai multe lucrări de artă națională.

Costin Petrescu are un frumos tablou, Antoniu în fața Cleopatrei, cu care a câștigat premiul pentru o bursă în străinătate.

În salonul al treilea încă sânt câteva tablouri olandeze și altele din școala poloneză a lui *Kopieczky* mort la 1740.

La stânga de aici se deschide o nouă încăpere în care sânt expuse obiecte vechi. Între altele o colecție de monede vechi și medalii, între care medalia lui Cuza dela expoziția agricolă dela Fălcișeni; tronul lui Ghica Vodă; ușile dela mănăstirea Slatina din Moldova (1582), *strana lui Ștefan cel-Mare* dela biserica din satul *Vinători* (jud. Neamț), o icoană din aceeași biserică.

În salonul din urmă sânt expuse o mulțime de portrete între care al lui Mihai Viteazu, al lui Mihail Sturza, filorusul principe dela 48 al Moldovei, mitropolitul Veniamin, Cuza, Conta, Asachi, precum și membrii familiei regale de astăzi.

În cele premerse am dat numai o palidă schiță a bogățiilor artistice, așezate în piacoteca din Iași. În urma atenției, pe care statul român o dă mișcării artistice naționale, credem că așezămintele de natura aceasta vor ajunge să păstreze în sânul lor pe lângă capodoperile artiștilor străini și lucrările de artă națională curată, de care deocamdată sânt sărace. Așa cum este pinacoteca din Iași distrează ceasuri întregi ochiul vizitatorului.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 21 Februarie n. 1910.

— **Sedința publică a Societății de lectură a teologilor din Arad.** Duminică, în 14/27 Februarie, publicul românesc va avea un nou prilej de-a se convinge de laborioasa activitate literară ce desfășoară Societatea de lectură a teologilor din Arad. Societatea a întocmit pe-atunci un bogat program artistic-literar și invită lumea românească să participe la ședința ei publică cu atât mai vârtos, cu cât venitul ce va rezulta din contribuiri benevole se va întrebuița în favoarea »bibliotecilor de curs«: un scop pentru care își vor da sprijinul toți cei ce au la inimă educația românească a generațiilor de pre-și din viitor. Ședința publică va avea loc în sala festivă a Seminarului diecezan, după amiază la orele 4. Primim spre publicare următorul program:

1. »Pui de lei«, de I. Vidu, executat de corul societății.

2. »Fabuliștii români«, disertație de Nicolau Ilieșiu, teolog c. I.

3. »Fragmente din opera Faust și Mignon«, de Gounod-Thomas; solo de vioră, de A. Popescu.

4. »Serenadă« și »spune mândro maică-ti« compusă de A. Bena, executată de corul societății.

5. »Decebal cătră popor«, de Gh. Coșbuț, declamată de P. Mirza, teolog c. III.

6. »Reverie-Doine Hore«, de Bacaloglu-Wiest-Enescu; solo de vioră de A. Popescu, teolog c. III.

7. »La fântână«, comp. de A. Bena, executată de corul societății. Arad, 1/14 Februarie 1910. Demetriu Morariu, vice-președinte. Ioan Jurca, secretar.

— **Pildă demnă de urmat.** Comuna *Șiclău* e o comună fruntașă din comitatul Aradului, cu 3400 locuitori, dintre cari 3150 români, ceilalți unguri și evrei.

Zilele trecute, reprezentanța comunală a hotărât ca pe viitor limba oficială a comunei să fie în toate limba românească. Hotărîrea aceasta, întemeiată pe lege, a scos din sărite șovinii unguri cari înjură brava reprezentanța a acestei comune mândre și aduce laude notarului Horvath Géza, care a făcut apel împotriva acestei hotărîri »impertinente«...

Hotărîrea comunei Șiclău e o hotărîre bărbătească și demnă de-a fi urmată de toate comunele cu locuitori români!

— **Agravarea boalei dlui Carada.** Aflăm, cu mult regret, că starea boalei dlui Eugen Carada, guvernorul băncii naționale, unul dintre acei puțini fruntași români, a căror inimă bate pentru neamul nostru de ori unde, în vremea din urmă s'a agravat.

Se știe că încă înainte de sărbătorile Crăciunului, d. Eugen Carada, se îmbolnăvise de o pneumonie acută, din care se credea scăpat, dar totuși d-sa nu părăsise patul, simțindu-se foarte slab.

De vre-o săptămână, din nefericire, s'au ivit complicațiuni cari pun în mare primejdie viața nedespărțitului prieten și colaborator al lui Ioan Brătianu. Cu toate devotate îngrijiri ale medicilor, în ultimele zile o stare de slăbiciune extremă provoacă temerile pro-

funde ale familiei, lămei politice și financiare și numeroșilor prieteni.

Amicii dlui Eugen Carada, d-nii Ioan Brătianu, Take Protopopescu, Ferekide, Radu Porumbaru și alții sânt necurmat la căpătâiul său.

M. Sa regele s'a interesat de asemenea în repetițe rânduri de starea sănătății dlui Carada.

Facem urări călduroase pentru însănătoșirea vrednicului fruntaș al neamului.

— **O nunță românească.** Ni-se scrie: O frumoasă nunță românească, care a întrunit multă și aleasă lume din țara Oltului, a avut loc Marți în 2/15 Februarie în Veneția-inferioară. În ziua aceasta și-a serbat cununia d. *Aurel Călniceanu*, asesor controlor al consistorului din Arad, unul dintre harnicii noștri tineri, cu grațioasa fiică a d-lui Gh. Comănicu, directorul băncii »Venețiana« din Veneția-inferioară, d-șoara Aurelia Comănicu. Nuni au fost doamna și d. *Vasile Goldiș*, deputat în camera ungară. Actul cununii a fost săvârșit prin părintele Alexandru *Muntean* al lui Vasile, protopopul Peșteșului (Bihor) care le-a adresat tinerilor o pătrunzătoare alocuțiune.

Trimitem tinerei părechi sincerile noastre felicitări!

— **Pentru fondul zărilorștilor** am primit dela d. Augustin Butariu, Blaj, suma de 2 cor.

— **Fondul cultural al Blajului.** Pentru fondul cultural al archidiecezei gr.-cat. a Blajului și Făgărașului au intrat în zilele din urmă următoarele contribuiri frumoase:

Dr. Justin Pop, avocat, Deva	1000 cor.
Dr. Nic. Ciacian, medic, Pecica	1000 »
Nic. Racoța, medic, Șeica-mare	1000 »
Alex. Nemeș, jude pens., Gherla	1000 «
Dr. E. Solomon, medic, Blaj	700 »
Nic. Nestor, canonic, Lugoj	500 »

și alte multe contribuiri de 200, 50 și mai mici.

— **Starea lui Lueger.** Din Viena ni-se telegrafiază: Buletinul medical publicat astăzi constată o ameliorare generală. Nu s'au ivit complicațiuni noi. Bolnavul a durmit noaptea din urmă liniștit.

În cursul zilelor de ieri și azi, atât Maj. Sa cât și alți membri ai familiei domnitoare s'au informat în repețițe rânduri despre starea primarului.

Au cerut informații telegrafice și regele Carol al României și ministrul-președinte Ionel I. Brătianu. Președintele consiliului de miniștri al României a exprimat, în numele capitalei București, dorința sa vie de-a-l vedea în curând pe deplin restabilit.

Cardinalul Mery del Val, secretarul de stat al Papei, a comunicat telegrafic binecuvântarea Pontificalului.

O nouă telegramă ne anunță următoarele:

În starea bolnavului a intrat o nouă agravare. Eri urina a conținut iar cantități mari de zahăr apoi avea dureri la mișcări. Nutrițiunea insuficientă.

Astăzi peste zi starea era mai bună. Medicii declară că nu e nici o primejdie momentantă, însă e posibil, ca să aibă loc noi complicații.

Lueger a conferit azi cu Grosmann și Ebenboch asupra stărei politice și conferinței, ce va avea loc între Bienert și șefii creștini-sociali.

Emigrările din com. Torontal. În cursul luni Ianuare s'au eliberat 962 pașapoarte pentru locuitori de pe teritoriul comitatului Torontal. Dintre cei cari au cerut pașapoarte, 846 emigrează în America, iar 112 în România și alte țări din Europa. Între cei 846 emigranți în America, 394 au

ANUNȚURIE

se primesc cu prețuri moderate la administr. »Tribunel«.

Dacă a-ți încercat toate!
și tot nu v'au trecut durerile reumatice cereți o sticlă de
SPIRIT DE GHIATA

care face să înceteze durere de cap, de dinți, provinente din răceală, ca d. e. teze imediat orice durere de cap, de dinți, junghuri în coaste și în spate, se folosește cu rezultat bun. În contra GUTURAIULUI sângural remediu.
Prețul unei sticle 60 fiteri, o sticlă mare 1 cor. 20 fil., 3 sticle mari sau 6 sticle mici se trimit porto franco.

Cantități mai mici nu se trimit prin postă.

Se găsește și se poate comanda
Szémann Agoston,
farmacist,
Hatvan, Főtér nr. 126.
Se expediază sticle în toate părțile țării.

însoțitori. În total, deci, dintr'un singur comitat, într'o singură lună, părăsesc țara 1356 de inși!

Vor fi de vină tot blestemații de agenți!

— **Agonia Ex Sultanului.** Din Salonic se telegrafiază că agravându-se starea ex-sultanului Abdul Hamid, acesta a fost transportat astăzi, împreună cu haremul său, la Constantinopole.

Cu data de astăzi se mai telegrafiază din Salonic: Știrea că ex-sultanul Abdul Hamid ar fi fost transportat la Constantinopole se desminte aici în mod oficial.

La stambul au fost transportați numai fiii și fetele sultanului și aproape întreg haremul.

Publicul crede, că sultanul e grav bolnav, poate chiar mort.

— **Moartea președintelui Reichstagului german.** Din Berlin se anunță că președintele Reichstagului imperiului german, contele Stolberg-Wernigerode, a murit Sâmbătă noaptea, în vârstă de 70 de ani.

— **Aviatca în Austria.** Pe câmpul dela Steinfeld (lângă Wienerneustadt) Sâmbătă după amiază au avut loc câteva ascenziuni foarte reușite. Inginerul Wiesenbach a făcut o cale de 90 km. în 56 minute cu un biplan sistem Wright.

Aceiași zi, inginerul Wachalovszky a făcut două ascenziuni cu un biplan sistem Farman. S'a ridicat la o înălțime de 20 m. și a zburat, cu o viteză medie de 60 km. pe oră, vreme de 3 ore 7 m. La ascenziunea a doua a luat pe biplanul său și pe căpitanul Boon. Ambele ascenziuni au reușit pe deplin.

— **Tifus exantematic în Budapesta.** Sâmbătă au răposat în Budapesta trei bolnavi de tifos exantematic. Toți trei sânt muncitori. Numărul bolnavilor e 26 (11 femei și 15 bărbați). Cazuri noi nu s'au mai ivit în cursul acestor două zile din urmă.

— **Câți avocați sânt în Budapesta?** Baroul avocaților din Budapesta publică un tablou statistic foarte interesant. În anul 1900 au fost în Budapesta 1135 avocați; în 1902: 1169; 1904: 1283; 1908: 1586; 1909; 1645. În anul 1900 au fost în Budapesta 817 candidații de avocat, în 1909: 1343.

— **Liceul al treilea din Cernăuț.** Citim în »Patria« din Cernăuți: Starea în care se află liceul al treilea de stat din Cernăuți, așa zisul liceu românesc e direct revoltătoare și a provocat indignare nemărginită în sinul poporului român din țară. Adăpostit în case particulare și anume în trei clădiri deosebite aruncate în trei părți ale orașului și cu 2 clase volante, cari n'au local de fel, acest institut e mai de grabă o bațocură, o insultă amară la adresa poporului nostru decît un institut de cultură și educație. Nu e nevoie să arătăm pe larg ce chin pentru profesor și elev e un astfel de institut.

După multă muncă stăpînire s'a hotărît pentru ridicarea unui edificiu nou și cu toate că în buget s'a pus deja două rate, la zidire nu se gîndește nimeni. Cauza sînt intrigile ce le fac unele persoane interesate, cari au locuri de vîndut și cred că pentru gheșeurile lor pot să sufere instituțiile noastre. Noi ne restrîngem de astădată, dar și pentru ultima dată, la ațita și rugăm persoanele vizate ca să înceteze cu intrigile lor, căci dealtmîntrelea vom fi nevoiți a întoarce jocul pe dos. Iar pe domnii deputați îi invităm cu toată insistența ca să nu uite de bărăciile din Cernăuți ce se cheamă liceu și să facă toți pașii necesari, ca la primăvară să se înceapă cu clădirea noului institut.

— **Cook în Chile.** Famosul explorator care n'a descoperit polul nordic (cum nici noi nu l'am descoperit) a sosit la Santiago din Chile, împreună cu nevasta sa, supt numele Crag.

Înainte autorităților a fost nevoit să-și mărturisească numele adevărat. Dr. Cook declară că a mers la Santiago pentru a putea lucra, în liniște, la un amănunțit raport, în care să dovedească lumii că el a fost cel dintâi care a descoperit polul nordic.

Poate mai sânt oameni lesne crezători, și în aceștia și-a pus Cook nădejdea.

— **La librăria noastră se află de vînzare:** Nrii 1, 2, 3 și 4 din revista »Falanga«. Prețul unui număr 15 fileri.

x Pentru 60 de fileri, poți pregăti ușor acasă 2 litri licheruri Alasch, Anisette, Benedictin, Chartreuse, Curacao, Persecă, Pară imperială, Chimin, Cafea, Roza, Vanilie, Silvoriom, Rachiu de drojii și Rom. 10 doze cu modul de pregătire expediază franco. Burger Frigyes, farmacist Cluj. — Kolozsvár.

Adunarea generală a Reuniunii femeilor române din Arad.

Convocare.

În virtutea §-ului 16 din statute, prin aceasta convoc

Adunarea generală

a »Reuniunii femeilor române din Arad și provincie« pe **Duminecă, 27 Februarie** st. n. a. c. d. a. ora 5 la locuința mea din strada Széchenyi.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării.
2. Dări de seamă despre activitatea comitetului pe anul trecut.
3. Stabilirea bugetului viitor și darea absolutoarelor.
4. Eventuale propuneri.

Arad, 18 Februarie 1910.

Aurelia Beleş,
președintă.

Cronica socială și artistică.

Balul costumat din Arad. *Comitetul aranjator al balului costumat al Asociațiunii din Arad, atrage atențiunea domnilor și domnișoarelor cari vor să ia parte la balul din 3 Martie că costumul național la acest bal va fi de rigoare. Doamnele și domnișoarele cari se vor prezenta în alta toaletă, vor putea lua loc numai pe galerie.*

Comitetul mai atrage atenția și asupra afluenței extraordinare care se prevede și roagă pe cei din depărtări să binevoiască a se anunța, la d. Dr. Cornel Iancu, avocat în Arad, pentru a li-se opri camere la vreme.

Balul mascat din Orăștie care a avut loc la 19 I. crt. a reușit peste toate așteptările.

Din punct de vedere social românesc acest bal însemnează o epocă, deoarece este cel dintâi bal mascat românesc aranjat pe ruinele balurilor săsești din Orăștie. Până în anul acesta balul mascat l-a aranjat exclusiv societatea săsească și îl privea ca un drept moștenit de pe vremea când erau ei singurii stăpâni ai orașului. Dar vremurile s'au schimbat. E știut că societatea săsească din Orăștie progresează ca racul. În anul din urmă, vestitele lor baluri mascate sau »Narrenabend«, cum le ziceau ei, erau numai o copie tristă a măririi trecute. Anul acesta, împlinindu-li-se și în direcția asta vremea, au cedat de bună voie acest drept altora, românilor cu viitor în acest oraș locuit deja în majoritate de populație românească.

La bal a luat parte întreagă societatea românească și tot ce are societatea săsească și maghiară mai de seamă. Ofiterimea batalioanelor staționate aici încă a fost aproape completă.

Sala a fost frumos decorată cu ghirlande de brad, covoare, lampioane și steaguri, dar tot nu a atins splendoarea decorației ce a avut-o sala cu ocazia petrecerii penultime aranjate în favorul atelierului de țesătorie.

Conductul celor peste o sută de maște a intrat în sală la orele 10 fără un sfert, în frunte cu o fanfară care cânta vechiul dar însuflețitorul marș a lui Mihai Viteazul. Conductul s'a încheiat cu prințesa carnavalului, una dintre drăguțele d-șoare române din Orăștie, într'un mare balon

»Zeppelin«, purtat de mai mulți aranjeri (pe semne se isprăvise benzina!).

A urmat apoi dansul până după miezul nopții. Imbulzeala era însă așa de mare, încât abea te puteai învârti în loc. Cătră dimineață s'a mai rârît pădurea de oameni și apoi a pornit adevăratul dans până în ziua Duminecii.

Cuadrilul s'a dansat în două coloane de 1600 părehi. Asemenea și Romana. —a.—

Serată literară și muzicală în Tinca. Bihorul se deșteaptă! Bihoreni își dau toate silințele s'o confirme aceasta prin fapte. O premenire reclamată și mult dorită se vede acum în viața bihorenilor pe toate terenele, dar mai ales pe cel social-cultural. Frumoasele prestațiuni ce s'au dat acum în luna trecută la Beiuș, serata artistică ce se pregătește la Oradea-mare și acum serata din orașelul Tinca, sînt semnele vădite ale unei mișcări sociale multpromițătoare, cari vor impune în fața străinilor, dovedindu-le în aceste părți puterea noastră de viață culturală.

Serata literară ce se va da la 27 Febr. n. a. c. în Tinca, va fi o bună și așteptată ocaziune, pentru a gusta din dulceața artei noastre naționale.

Corul reuniunii de cîntări »Hilaria« din Oradea-mare este destulă garanție pentru reușita acestei serate. Tot-asemenea concursul la pian al doamnei Mărioara Dr. Ilie încă va face să străbată la inimă cite-va acorduri de muzică dulce românească. Cei din centre își fac datoria, rămîne însă ca cei din provincie să sprijinească prin prezența lor pornile spre deșteptare. Preoții, învățătorii și toți cari iubesc arta și societatea românească păcătuiesc dacă întrelasă momentele, care îi pot trezi din amorteala și plictiseala iernii dela sate. Bătrîni și tineri deopotrivă să nu scape ocazia de-a participa la serata din Tinca, care promite a fi foarte bine cercetată. Mai mulți beiușeni și oradeni de pe acum și-au anunțat participarea, — apreciind după cuviință scopul seratei. Z.

ECONOMIE.

Adunarea generală a institutului »Timișiana«. Institutul »Timișiana«, una dintre cele mai de frunte bănci românești din Ungaria, și-a ținut la 17 I. c. adunarea sa generală, a 25-a, supt conducerea vice-președintelui ei Petru Ionașiu, în prezența a 62 acționari, cu 789 de acții. Ca notari pentru conducerea protocolului au fost aleși funcționarii institutului Liviu Magdu și Eugeniu Sudreșianu, iar pentru autentificarea lui Dr. Iuliu Coste și Dr. Ioan Damian.

Din raportul direcțiunii s'a putut constata, că-institutul »Timișiana« atât în anul prezent, cât și în anii precedenți, s'a dezvoltat normal, progresiv, în toate ramurile operațiunilor sale. Depunerile spre fructificare au crescut în cursul anului 1909 cu mai mult de un sfert de milion de coroane (391,646.87 cor.) — un semn destul de evident în privința propășirii și dezvoltării continue a institutului. Totalitatea depunerilor spre fructificare la sfârșitul anului a fost de cor. 3,329,688.14; împrumuturile hipotecare au crescut cu cor. 55,331.—, iar escomptul de cambii cu cor. 373,658.— față de anul precedent.

La rîndul său, adunarea generală a aprobat raportul direcțiunii, al comitetului de reviziune și a dat absolutoriul convenit pentru gestiunea anului 1909.

Profitul curat de cor. 129,939.51 s'a împărțit în modul următor: S'a dat dividendă acționarilor cor. 48,000.—, fondurilor de rezervă cor. 55,000.—, iar pentru scopuri de binefacere și remunerațiuni cor. 5,500.—.

Pretinzând interesele institutului, direcțiunea a hotărît urcarea capitalului social dela cor. 600.000 la cor. 1,200.000.

S'a mai hotărît, ca »Ciacovana«, institut de credit și economii în Ciacova, să fuzioneze cu institutul »Timișiana«, mai târziu avînd să fie condusă ca filiala din Ciacova a institutului »Timișiana«.

Prezident al institutului a fost ales cu aclamațiune Anton Mocioni de Foen, mare proprietar în Bulcs; un post vacant în direcțiune s'a completat prin Ioan Pepa, protopopul Buziașului, iar membrul Alexandru Crăciunescu, expirându-i mandatul, a fost reales. În comitetul de reviziune au fost de asemenea realesi vechii membrii: Dr. Traian Șincay, George Breban, Dimitrie Buibașu și Vich. Petroviciu.

Exhaurindu-se programul adunării generale, vicepreședintele direcțiunii a declarat ședința adunării generale închisă, după cecece toți acționarii foști prezenți la adunare s'au întrunit la un prânz comun în restaurantul hotelului »Principele de Coroană«.

Un acționar.

Membru în direcțiune — femele. Precum sântem informați — scrie — »Revista economică« nstitutul nostru »Progresul« din Iliamurășană, în ultima sa adunare generală a ales în un post vacant în direcțiunea sa pe domnișoara Dr. Nora Leményi din Sibiu.

Ocupându-se la loc de frunte cu acest modernism inaugurat în Iliamurășană, »Rev. Ec. II numește aberație, căci acum numai femeile au lipsit din ceata celorlalți specialiști: protopopi, advocați, învățători etc.

O nouă reuniune pentru asigurarea vitelor. Ni se scrie: În 19 Febr. 1910 comitetul despărțământului »Tășnad« al »Astrei« la propunerea dlui Dr. Coriolan Steer adv. cu cea mai mare însuflețire a decis a înființa în jurul »Tășnadului« un despărțământ al »Reuniunii proprietarilor de vite din Oraștie« pentru asigurarea vitelor. A ales un comitet de 3 membri în persoanele dlor Dr. Coriolan Steer adv. Tășnad, George Molnar, casar la banca »Vulturul« Tășnad și Teodor Mureșan, Inv. Blagea, cari vor merge din comună în comună prin tot jurul, unde vor ținea prelegeri despre chemarea măreață a »Astrei« și în special despre înființindul Despărțământul.

Plata grânelor din Aradul-nou.

19 Februarie 1910.

S'a vândut azi:

grâu 700 mm.	14.10—
orz 100 mm.	6.70—
ovăș 100 mm.	7.—
secară 100 mm.	9.—
păpușol 600 mm.	6.10—

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kg

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 19 Februarie 1910.

Prețul cerealelor după 100 kgr. a fost următorul:

Oriz nou

De Tisa — — — — —	28 K. 95—30 K. — fil.
Din comitatul Albei — —	28 » 80—29 » 80 «
De Pesta — — — — —	28 » 90—29 » «
Bănățanesc — — — — —	28 « 95—29 » «
De Bacica — — — — —	28 » 60—29 » «
Secară de calitate I. — —	19 » 75—20 » 05 »
Secară de calitate mijlocie	19 » 55—19 » 65 «
Orzul de nutreț, calitate I.	14 » 75—14 » 95 «
Ovăș de calitate I. — — —	15 » 70—16 » — «
Ovăș de calitate a II. — —	15 » 40—15 » 60 «
Oucruz — — — — —	14 » 80—15 » — «

BIBLIOGRAFII.

La Librăria »Tribunei« se află de vânzare Bibl. »Bunul econom.«

- No. 1. Nutrețurile ierboase; cositurile; prepararea fânului și pășunile . . . —30
No. 2. Economia porcilor, oilor și capre-

lor	« —30
No. 3. Sămânța plantelor agricole și sămânatul lor	« —30
No. 4. Ingrijirea plantelor în cursul vegetațiunii. Recolta cerealelor	« —30
No. 5. Economia vitelor sau zootehnia generală	« —30
No. 6. Agrologia sau cunoașterea pământurilor și mijloacele de a le îmbunătăți	« —30
No. 7. Agricultură generală. Lucrarea pământului. Instrumente de măruntit pământul	» —30
I. Russu-Șirianu: La Roma, schiță din călătorie	» 2—
Dr. E. Babeș: Diagnoza	» 3—
A. Căciuc: Nutrirea animalelor de casă (op. premiat)	» 1.50
Stelian Russu: Foiletoane	» 1—
A. O. Maior: Bibliot. copiilor, vol. II. » » » v. III și IV.	» 1.60
Isidor Ieșan: Românii din Bosnia și Herțegovina în trecut și prezent	» 1.50

Biblioteca »Asociațiunii«

No. 3. Despre cărțile funduare și intabulări	Cor. —30
No. 4. Sfaturi bune. 3 dizertațiuni	» —20
» 5. Casa părintească, creșterea indivizilor și popoarelor	» —20
No. 6. Despre testament. Explicarea art. de lege 16, din a. 1876	» —30
No. 7. Poșta, telegraful, telefonul. Noțiuni generale despre instituțiile poștale	» —20
No. 8. Icoane din istoria Grecilor vechi partea I.	» —20
No. 9. Icoane din istoria Greci or vechi partea II.	» —20
No. 10. Grădina de legumi	» —30
No. 11. Cultura cucuruzului	» —20
No. 12, 13, 14, 15, 16. Ionel. Principii morale și creștinești de educație	» 1—
No. 17. »Astra«. Informațiuni asupra scopurilor și instituțiilor Asociațiunii	» —10
No. 18. Reguli ortografice stabilite de Academia Română în a. 1904	» —10
No. 19. Vulcanismul	» —20
No. 20. Impărțirea, lucrarea și îngrijirea unei moșii	» —20
No. 21. Nuvele istorice. Amor și război. O tragedie din zile bătrâne	» —20
No. 22. Nuvele istorice. Moartea lui Asan. O dușmănie cu bun sfârșit	» —39
No. 24. Învățătură despre legile privitoare la notarii publici regești	» —10
No. 25. Poezii populare din Bănat. II. Balade	» —40
Nr. 26. Inceputul neamului românesc	» —20
No. 27. Comuna »Viitorul«	» —30
No. 28. Povestiri	» —30
No. 29. Poezii alese, de V. Alexandri	» —20

In amintirea canonicului Augustin

Bunea. Articole și alte semne de durere ale neamului cor. —50

Din calendare pe anul 1910:

»Calendarul archidiecezan (Sibiu)	—80
« diecezan (Arad)	—50
« « «	—30
» dela Cluj	—20

Din valoroasele cărți ale regretatului canonic Dr. Augustin Bunea:

Mitropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa, schiță biografică	cor. 1.—
Chestiuni din dreptul și istoria bis. române unite, partea I	cor. 2.—

partea II-a	cor. 1.50
Discursuri; Autonomia bisericească; Diverse	cor. 5—
Ierarchia românilor din Ardeal și Ungaria.	cor. 3—
Mitropolitul Sava Brancovici	cor. 1.50
Amintirea lui T. Cipariu	cor. —50

„Impresii de teatru din Ardeal“

de Zaharie Birsan.

Prețul 2 coroane.

plus 20 fileri porto.

Tot dela librăria noastră se mai pot procura recvizite de scris, hârtii de epistole cu prețuri foarte ieftine, precum și cărți de literatură ș. a. : scrieri complete, romane, nuvele, poezii traducerii călători etc. etc.

La fiecare carte rugăm a se mai adăuga 5—10—30— 20 fileri pentru porto. poștal.

Comandele de cărți etc. precum și prețul lor să se adreseze cătră: Librăria »Tribunei«. Arad str. Deák ferencz 20.

Posta Administrației.

Teodor Papp, Alparea. Am primit 6 cor. abonament pe quart. I 1910.

Pavel Colariu, Oravița. Am primit abonamentul până la 1 Februarie 1911.

„Emulsiunea Scott“

previne cu siguranță tuturor boalelor serioase, cum e »Vărsatul (pojarul, cozace) etc. Ceice fac prima încercare sunt foarte surprinși de repentina recăștigare a sănătății.«

„Emulsiunea Scott“

se distinge mult mai ales prin curățenia ce o caracterizează. E foarte corespunzătoare indevsebi pentru ginginele gingașe și mistuirea slăbită.

Prețul unui flacon original 2 cor. 50 fil.

Se capătă în toate farmaciile. 7

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cons.

Credit pe ipotecă, pe cambiu și pentru oficianți

mijlocește

Herzog Sándor

A R A D,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

„BANCA MĂGURELE“

SOCIETATE ANONIMĂ. — CAPITAL LEI 500.000, DEPLIN VĂRSAT.

CONVOCARE.

Conform decisiunii Consiliului de Administrație din 13 Ianuarie 1910, adunarea Generală Ordinară a acționarilor Băncii »Magurele«, este convocată pentru ziua de 7 Februarie 1910, orele 10 a. m.

Adunarea se va ține la Turnu-Măgurele în localul Băncii »Magurele Giurgiu«.

ORDINEA ZILEI:

1. Darea de seamă a Consiliului de Administrație și raportul Censorilor asupra operațiunilor anului 1909 și descărcarea Consiliului de Administrație de gestiunea sa.
2. Aprobarea bilanțului și contului de profituri și pierderi.
3. Aprobarea distribuirii beneficiilor.

Se pune în vederea domnilor acționari că, potrivit art. 47 din statute, o acțiune dă dreptul la un vot.

Acționarii absenți nu pot fi reprezentați decât prin alți acționari cu dreptul de vot. Procurile și orice fel de delegațiuni trebuie depuse la Administrația Băncii cel mai târziu până în ajunul zilei de 7 Februarie 1910.

Procurile sau scrisorile vor fi făcute după formularul dat de Administrație.

Acționarul care voințe a lua parte la adunarea generală trebuie să se înscrie cu 10 zile înainte de adunare la sediul societății.

Un bilet de intrare se va libera acționarilor înscriși și acest bilet trebuie prezentat la intrare în sala adunării.

Dacă la ziua hotărâtă nu se întrunește numărul de acționari cerut, ședința se amână pentru patru zile, când se va putea lucra, ori-care ar fi partea de capital reprezentată.

În caz de amânare noile înscrieri, în vederea adunării, se vor efectua cu două zile înainte de ziua adunării.

BCU CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE.

BILANȚUL GENERAL

Activ	Incheiat la ziua de 31 Decembrie 1909.	Pasiv	
Casa	111439 31	Capital	500000
Efecte scontate	364150 45	Fond de rezervă	37325 81
Efecte rescomptate	1337220 35	Conturi curente	92782 35
Efecte spre încasare	10519 55	Coresp. spre încasare	14851 85
Efecte spre încasare protestate	1645 65	Cauțiuni statutare	110000 —
Efecte publice proprii	128429 45	Contul A. { Pensiuni	3171 40
Efecte publice în gaj	100000 —	Contul B. {	3305 90
Acțiuni diverse	98052 64	Efecte achitate anticipat	7500 —
Creanțe hipotecare	252200 —	Depuneri spre fructificare	530094 70
Ceziuni	10172 —	Diverse efecte scontate	1337220 35
Cauțiuni statutare	110000 —	Depozite în gaj	164502 —
Conturi curente	639465 36	Gratificații,	3015 —
Cheltuieli anticipate	3074 80	Fond de ajutor	728 65
Depozite în gaj	54330 —	Imprumut pe efecte publice	106000 —
Imobil	45285 45	Hipotecă	252200 —
Mobilier	2000 —	Reescontul anului viitor	5287 —
		Profit și Pierderi	100000 —
	3267985 01		3267985 01

Aprobat de consiliul de administrație în ședința sa dela 13 Ianuarie 1910.

Consiliul de administrație:

Președinte: **D. Protopopescu.** Administrator delegat: **C. D. Costovici.** Șef-contabil: **I. N. Anastasescu.**

Verificat și găsit exact cu registrele de contabilitate:

Cenzori: **Inginer C. Mărăcine, Christ Tomulescu, A. I. Noica, Dr. Titu Demetrescu, Aurel Christodorescu.**

Contul de Profit și Pierdere

Debit	Incheiat la ziua de 31 Decembrie 1909.	Credit	
Cheltuieli de administ.	65214 59	Dobânzi și comis.	129834 25
Amortizarea imobilelor	10534 45	Beneficiu la div. acț.	8359 40
Beneficiu net	75749 04	Venitul efect. publice	3258 —
	100000	Benef. la sucursale și agenții	141451 65
	175749 04		34297 39
			175749 04

Aprobat de Consiliul de administrație în ședința sa din 13 Ianuarie 1910.

Președinte: **D. Protopopescu.** Administrator delegat: **C. D. Costovici.** Șef-contabil: **I. N. Anastasescu.**

Verificat și găsit exact cu registrele de contabilitate.

Cenzori: **Inginer C. Mărăcine, Christ Tomulescu, A. I. Noica, Dr. Titu Demetrescu, Aurel Christodorescu.**

Un candidat de avocat

cu praxă, imediat află aplicare în cancelaria subscrisului.

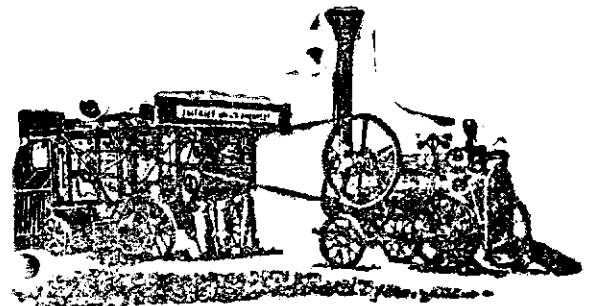
Dr. Teodor Popescu,
advocat în
Făgăraș—Fogaras.

DEBRECZENI LAJOS

reparator de mașini

Oradea-mare — Nagyvárad

— Kolozsvári-ut 29/43. —

Primește repararea tehnică a orice soi de mașini economice, motoare mánate cu aburi, gaz, petrolu, benzin olelu brut, motoare absorbitoare de gaz, precum și aranjamentul de mori cu prețuri ieftine și pe lângă condițiuni de plătere favorabile.

S'au ieftinit cărbonii.

Care de acum își câștigă sau abonează cărbuni și cochs pentru iarnă, economisește 25%!

100 Klgr. cochs de fabrică de gaz cor. 4.60.
100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Prusia cor. 4.60.

100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Jil c. 4.—.
100 Klgr. cărbuni de lemn fără praf cor. 6.—.
100 Klgr. de cărbuni pentru fauri cor. 4.60.

Róth József mare neguțător de cărbuni

Arad, Eötvös-u. 3.

Nr. Telefonului 63.

Pentru fabrică, mori precum și pentru trierat expediez cărbunii de Prusia de calitate cea mai bună.

Dózsa János

măiestru -
cojocar în
Nagyvárad, Zöld-fa Passage 9.

Se recomandă ca măiestru perfect întru prepararea tuturor articulelor aparținând acestei branșe precum: gulere preparative, gulere boa, manșoane (muff), în executare modernă și după cel mai elegant gust.

Blane și tocuri de piețoare, etc.

Mai departe primește spre efectuare orice lucruri noi, cari aparțin acestei branșe, precum și tot felul de reparaturi, pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

TÖRLEY PEZSGÖ

Kneffel Károly és Fia

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. public, că mi-am mutat

marele magazin de cărbuni

din palatul de pe Andrásy-tér nr. 14, pe

Boros Béni-tér nr. 2.

Apropiindu-se sezonul de încălzit, stăm la dispoziția p. t. public cu cărbuni veritabili în orice cantitate, transportați acasă și primește angajament pe întregul sezon la ce se primesc prețotări.

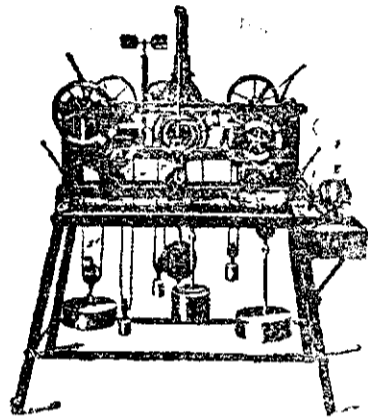
Comandele se pot face în persoană, prin corespondență sau prin Telefon nr. 139 la firma:

Kneffel Károly és Fia

mare comerciant de cărbuni

Arad, Boros Béni-tér nr. 2.

(Cassa Kneffel).

Cea mai mare fabrică de ceasuri de turn din Ungaria
aranjată cu putere de aburi

BODITSI SANDOR

— turnătorie de clopote și ciasornice de turn, în —

BAJA (BACICA).

Recomandă deosebit
cele mai perfecte : **CIASURI de TURN**

pentru biserici, primării, castele, școli și fabrici, cari cu construcție perfectă nouă de tot și înpre lucrare solidă.

Afară de aceea atrage luarea aminte a onorațiilor preoți

și a on. comitete bisericești asupra **MAREI TURNĂTORII DE CLOPOTE.** Pregătește clopote în toate mărimile. Se reînnoiesc și repară clopote vechi; ciasurile de turn pe lângă chezașie. — Onor. comitete, plebanile și curatorii primesc avanț. de plăți în rate. **BUDGET GRATIS.**

AURITOR!

GYÖRY JÁNOS,

auritor de saloane și biserici

Oradea-mare — Nagyvárad, Rákoczi-ut nr. 7.

Primește spre executare, conform planului, aurire și reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperiș de turnuri, aranjamente bisericești apoi pregătirea tuturor lucrărilor de branșă aceasta precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor.

La dorință pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor — în provincă merg pe șosele mele proprii.

Lucrările mai însemnate ce am executat până acum: Casa nouă a orașului Oradea-mare, palatul episcopesc greco-catolic, biserica Fraților noul din Olaszi, palatul episcopesc rom.-cat.; biserica cat. gr.-or.

— Tot-felul de pâine bună de cartofi din Brașov. —

TENTESCH VILMOS JÁNOS

brutărie și preparator de alimente.
:- Brașov—Brassó, Közép u. 23. (Ó-Brassó). -:

Gustuoasă.

Specialități de prăjituri: pesmet (biscuit) de ovăș și grâu pentru sănătate, pâine lată pentru diabeți, pâine de ovăș pentru reconvalescenți, pâine Graham, prăjituri cu nuci Graham, pâine de nuci Graham,

Nutritoare.

pesmet (zwieback) de nuci Graham, pesmet (zwieback) de slăd de nuci Graham, pâine fină și dură Graham pentru anemici — și suferinzi de stomach și pentru nutrirea pruncilor. — Căfea-caramel-cereale poame, extracte de nucă (unt de nucă).

Ușoară de mistuit.

Distins la expoziția internațională a brutarilor în anul 1907, din Budapesta cu medalia de aur și la expoziția internațională de igienă din Paris cu medalie de aur și cu dipl. de on. Catalog gratuit.

Producătoare de sânge.

Specialități de prăjituri și pesmet (zwieback) de Brașov.

Halmi József, fost adjunct la notarul public regesc din Borșineu, și Strausz Gyula, fost ofițier de bancă. —

Cancelaria înregistrată

Halmi și Strausz,

pentru mijlocirea împrumuturilor de bani, vinderea și cumpărarea de averi mobile și imobile.

Mijlocește: împrumuturi ipotecare (pe întabulare) și amortizaționale (pe mai mulți ani).

Se angajează: pentru răscumpărarea (convertarea) de împrumuturi ipotecare, dela procente mai mari la mai mici.

Mijlocește: cumpărarea, vinderea, schimbarea și esarendarea de averi mai mari pământuri, etc).

Primește: manipularea (conducerea) caseilor de închiriat pe lângă remunerațiuni cât se poate de minimale.

Mijlocește: vinderea, cumpărarea și schimbarea de căși particulare, căși de închiriat și vii.

Primește: parcelarea și colonizarea averilor imobile (pământuri).

Telefon nr. 726.

Adresa telegrafică: Halmaistrausz.

Correspondență se poate face și în limba română.

Arad, (str. bisericii) Weitzer János u. Nr. 9, în partetul edificiului nou a școlii de fete.

Cu deosebită stimă:

Halmi și Strausz.

„Sentinela” inst. de econ și credit ca soc. pe acții în Satul-nou.

ACTIVA.		Contul Bilanțului pro 31 Decembrie 1909.		PASIVA.	
Casa în număr — — — — —	30663 61	Capital de acții 4200 buc. à K. 100 — — —	420000		
Bonuri: în Giro-Conto la banca austro ung. 1329 57		Fond de rezervă — — — — —	36316 06		
la casa de păstrare postală r. u. — 173 86		Fond de rezervă special p. o. p. — — —	1845 —		
la alte institut — — — — —	1522 68	Fond de penziune — — — — —	10238 18		
Escompt: cambii de bancă — — — 1357672 —		Fond cultural filantropic — — — — —	3038 18	51437 42	
cambii cu asigurare hipotecară — 115626 —	1473298	Depuneri spre fructificare — — — — —		575271 57	
Imprumuturi hipotecare — — — — —	754245	Cambii reescomptate — — — — —		879311 —	
Avansuri pe marfă — — — — —	16180	Imprumuturi hipotecare cedate — — — — —		468976 —	
Lombard (Avans pe efecte) — — — — —	5970	Banca austro-ungară — — — — —		166400 —	
Efecte proprii: efecte publice — 240650 75		Dividende neridicate — — — — —		476 62	
acții dela diverse bănci — — — 40045 30	280696 05	Cauțiuni — — — — —		13913 47	
Casele proprii: Satul-nou Nr. 814 — 4800 —		Depozite de cassa — — — — —		13122 65	
Sân-Mihai Nr. 50 — — — — — 10058 —	14858	Filiala — — — — —		428708 75	
Mobilier — — — — — 3484 55		Saldul intereselor transitoare anticipate — — —		18362 41	
amortizare — — — — — 349 13	3135 42	Creditori — — — — —		28 78	
Filiala și agenturi — — — — —	431816 81	Profit transpus din 1908 — — — — — 556 07			
Realități de vânzare — — — — —	1026 50	Profit net în anul 1909 — — — — — 44541 90	45097 97		
Capital de acții restant (Emis. IV.) — — — — —	40909 13				
Efecte de cauțiuni — — — — —	13913 47				
Debitori și poziții transitoare — — — — —	12871 97				
	3081106 64			3081106 64	

EȘITE.		Contul Profitului și al Perderilor pro 31 Decembrie 1909.		INTRATE.	
Interese: după depuneri — — — — — 27727 33		Profit transpus din anul 1908 — — — — —	556 07		
de reescompt și Banca austro ungară 52156 02		Interese de escompt — — — — — 115512 09			
după împrumuturi hipotecare cedate 25572 70		hipotecare — — — — — 56291 56			
de cont-curent — — — — — 708 77	106164 82	după avans pe marfă — — — — — 492 91			
Contribuție: directă de stat — — — — — 4600 59		de lombard — — — — — 472 42	172768 98		
comunală — — — — — 975 19		Diverse:			
după interese de depuneri — — — — — 2770 61	8346 39	venite de efecte libere de dare — 1152 —			
Spese: de birou (reg., tip, încălzit, lum. etc.) 6548 39		alte venite de efecte și proviziuni — 9521 26	10673 26		
porto postal — — — — — 1537 89					
marce de prezență — — — — — 272 —	8358 28				
Salare — — — — — 13146 70					
Relut de cortel — — — — — 1960 —	15106 70				
Amortizare din mobilier — — — — —	349 13				
Chirie — — — — —	384 —				
Competințe de timbru și mandate de plătire —	191 02				
Profit transpus din anul 1908 — — — — — 556 07					
Profit net în anul 1909 — — — — — 44541 90	45097 97				
	183998 31			183998 31	

P. Stoica m. p.
director-executiv.

Satul-nou, 31 Decembrie 1909.
Romulus Popp m. p.
contabil.

Marcu m. p.
secretar.

DIRECȚIUNEA:

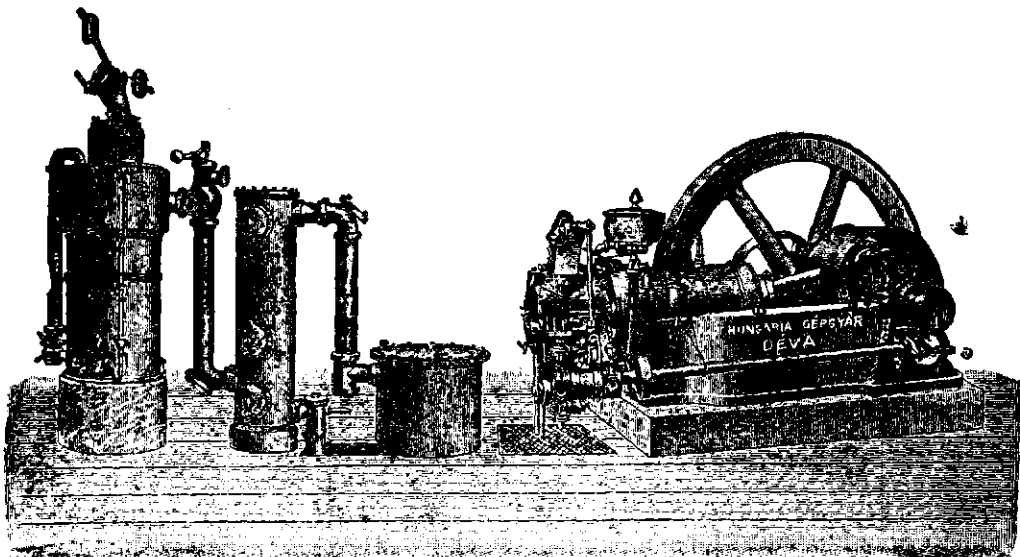
Dr. A. Birescu m. p. I. Neagoe m. p. St. Popa m. p. Damian Popescu m. p. St. Negru m. p. Ds. Gașpar m. p. G. Ortopan m. p.
Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină ordine și exacte.

Satul-nou, 10 Februarie 1910.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

Ioan Gașpar m. p. Ilie Bojin m. p. Dr. Alexandru Andressi m. p. Adam Magiar m. p. Corneliu Vereș m. p.
Nicolae Sofariu m. p. președinte. T. Doșlea m. p.

Báró Kemény József. Fabrică de mașini „HUNGARIA” societate comandită Déva.

Pregătește și ține în depozit:
Tot-felul de mașini economice.
Garnituri de motoare cu benzin și ulei pentru trier-
rat, în toată mărimea. Tot-felul de motoare stabile și
mașini cu aburi de 1 cal putere și până la 500.
Plănuirea de stabilimente pentru lumină electrică și pentru
putere transpunătoare, instalarea castelelor și economiilor
cu lumină electrică. Plănuirea și construirea de mori
pentru urluit, măcinat și cherestrăe. Apaducte și fântâni.
Recomandă fabrica sa aranjată modern cu deosebire pen-
tru repararea a tot-felul de mașini economice și a altor
mașini și automobile. — Specialități: instalarea de
camere răcoritoare, stabilimente pentru fabricarea de
ghiață, lăptării și fabrica de cașuri și repararea canelor.
Stațiuni de automobile.

„CONCORDIA“ institut de credit și economii societate pe acții în Ozora-Uzdin.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii »CONCORDIA« societate pe acții, se invită prin aceasta, în virtutea §-lui 12 al statutelor societății la a

XVI-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Ozora-Uzdin la 10 Martie 1910 st. n. la 10 ore a. m. în localitățile institutului.

O B I E C T E L E :

1. Raportul direcțiunii.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Prezentarea bilanțului încheiat cu 31 Decembrie 1909. Propunerea direcțiunii și a comitetului de supraveghiere referitoare la împărțirea venitului curat, darea absolutului pentru direcțiune și comitet de supraveghiere.
4. Modificarea statutelor.
5. Eventuale alte propuneri.

Ozora-Uzdin, la 17 Februarie n. 1910.

Conform §-ului 16 sunt acțiunile și eventualele documente de plenipotență până inclusive 8 Martie st. n. a. c. a se depune la casa institutului din partea acelor domni acționari, cari doresc a lua parte la adunarea generală.

DIRECȚIUNEA.

ACTIVE. CONTUL BILANȚULUI. PASIVE

		Cor.	fil.			Cor.	fil.
126	Cassa — — — — —		5405 14	73	Capital societar — — — — —		31000 —
125	Cambii — — — — —	120.324	60	139	Fond de rezervă — — — — —	28820	27
147	Cambii cu acoperire hipotecară	27.282	—	37	» » » spec. pentru dubioase	2882	31
133	Cambii dela cereale — — — — —	19.313	50	111	» » penziune — — — — —	695	61
130	Efecte — — — — —		917 97	59	» filantropic — — — — —	495	61
141	Poziții transitoare — — — — —		496 29	143	Depozite spre fructificare — — — — —		30915 89
137, 96, 133	Diverse conturi debitoare — — — — —		883 60	127, 135 123, 131	Reescont — — — — —		66510 79
65	Mobilier — — — — —	247	—	121, 152	Cont curentul creditorilor — — — — —		225 02
	Descriere 10% — — — — —	24	70	136	Imprumute pe oblig. cu asig. hipot. cedate		5500 —
			222 30	134, 141	Posiții transitoare — — — — —		1746 40
					Profit net — — — — —		6053 50
			174845 40				174845 40

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EȘITE. CONTUL VENITELOR ȘI SARCINILOR. VENITE

		Cor.	fil.			Cor.	fil.
129	Interese ridicate și capitalizate — — — — —		1751 41	92	Profit transpus — — — — —		121 41
128, 124 132, 142	» de reescompt — — — — —		4895 78	141	Inter. de escompt și hipotecate — — — — —	12295	96
145	Salare — — — — —	2907	26	153	» » întârziere — — — — —	308	35
138	Chiria — — — — —	168	—	144	Provizioane — — — — —	1931	81
140	Bani de cvartir — — — — —	200	—	133	» dela cereale — — — — —	2785	19
119	Spese de cancelarie — — — — —	423	89	149	» » făină — — — — —	913	30
109	Spese de călătorie — — — — —	58	—	146	Venite dela efecte — — — — —		30
148	Tipărituri — — — — —	172	46				
150	Dare erarială și comunală — — — — —		3929 61				
151	Competință de timbru — — — — —		1730 32				
65	Descriere din mobilier — — — — —		9 70				
	Profit net — — — — —		24 70				
			6053 50				
			18395 02				18395 02

Uzdin-Ozora, la 31 Decembrie 1909.

O. Conopan, m. p.
director executiv.

Ioan Spariosu, m. p.
casar.

I. Spariosu, m. p.
contabil.

DIRECȚIUNEA:

M. Bălan m. p. P. Giura m. p. I. Fêra, m. p. D. Fizeșan, m. p. A. Șamanțiu, m. p. P. Spariosu, m. p. G. Bosica, m. p. V. Puia m. p.

RAPORTUL COMITETULUI DE SUPRAVEGHIERE:

Onorată adunare generală!

Avem onorul a Vă raporta că afacerile institutului »Concordia« în decursul anului de gestiune 1909 le-am urmărit cu cea mai mare atențiune și registrele purtate le-am aflat că sunt în cea mai bună ordine. Bilanțul încheiat cu 31 Decembrie 1909 cu un profit de Cor. 6053.50 l'am examinat și aflându-l compus pe baze reale ne luăm voie a propune:

- a) să binevoiți a aproba bilanțul,
- b) a da absolutul atât direcțiunii cât și comitetului de supraveghiere pe anul de gestiune 1909.

Cu privire la distribuirea profitului curat ne alăturăm la propunerea direcțiunii.

Uzdin-Ozora, la 31 Decembrie 1909.

P. Miclea m. p.

Iancu Milu m. p.

Trăilă Bălan m. p.

Ioan Mezin m. p.

George Bosică m. p.